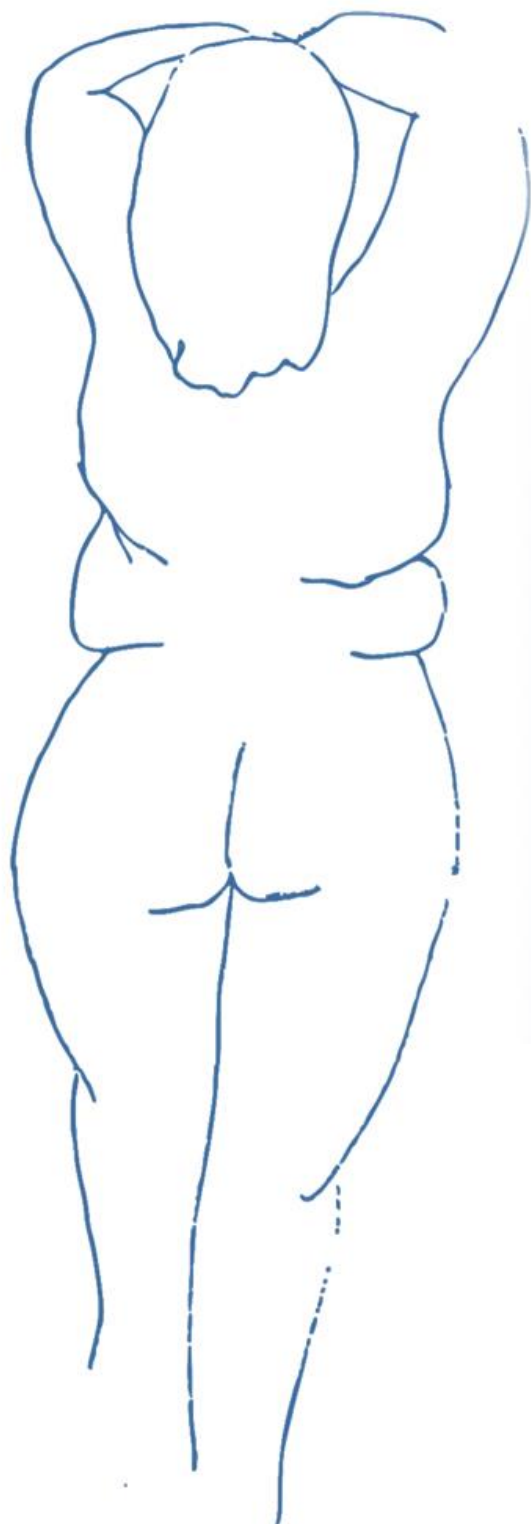

Jagten på lykke i en tyk kvindekrop

En kvalitativ, sociologisk undersøgelse af tykke kvinders selvopfattelse og oplevelser med vægttab og tyndhedsidealer i vægttabsmedicinens tidsalder

Sociologi, Aalborg Universitet

10. semester

Cecilie Winther Bang: 20183409

30-05-2024

Vejleder: Stine Thidemann Faber

Anslag: 154.911

Abstract

This thesis investigates the conditions and experiences of being a fat woman in contemporary Danish society, where thinness is idealized, and weightloss is increasingly medicalized. Through twelve qualitative semi-structured interviews with self-identified fat women – six who use the weightloss drug Wegovy and six who do not - I examine the impact of neoliberal health imperatives, disciplinary practices, and beauty standards on the women's lives and conceptions of happiness.

As of 2023, the number of Danish adults prescribed weightloss drugs increased from 15.200 in 2021 to 117.500 in 2023, with 72% of these prescriptions being for women. Most of these prescriptions were for Wegovy, highlighting its significance in current discussions and perceptions of body size, health and weightloss. Therefore, I focus on women's experiences, since they are the primary users of weightloss drugs, and because different empirical and theoretical perspectives underscore how women are differently and more substantially affected and monitored by prevailing body ideals.

The preliminary research shows that an association of thinness with health and beauty is a historical and persistent notion that continues to influence collective perceptions, posing significant challenges for those who do not conform to these ideals. They may face discrimination and stigmatization, potentially negatively impacting their health. Concurrently, Danish health authorities and global organizations like WHO (World Health Organization) proclaim fatness as a national and global health issue, with economic, social, mental and physical consequences, on both individual and societal levels. Fat activism and body positivity movements further complicate these notions by highlighting the complexities surrounding body size, beauty ideals and normative ideals of happiness and "the good life". This preliminary work led to the research question: *What are the experiences of being a fat woman in a contemporary society that idealizes thin bodies and increasingly medicalizes weight loss?*

To answer this question, my methodological approach draws on adaptive theory, social constructivism and feminist methodological considerations regarding positionality. The theoretical framework includes two main strands: one based on more instrumentalized approaches to researching bodies, based on Hannele Harjunen's work on neoliberal body culture, Nicole Thualagant's theorizing on health performance, and Jeannine Gailey's concepts of the hyper(in)visibility of fat women and medicalization. The other strand is based on Sara Ahmed's

critical conceptualization of happiness as a contemporary imperative that directs individuals towards specific life choices culturally bearing the promise of happiness, such as thinness.

The study reveals how ideas of happiness and certain objects like thinness and weightloss are deeply connected to the women's conceptions of a happy life, driving them towards certain actions such as weightloss through the usage of Wegovy. This is connected to how fat women internalize and experience immense pressure to conform to societal ideals of thinness, and how those who do not adhere to these ideals face marginalization. The results illustrate how fat women navigate a world that, for the most part, stigmatize their body size, placing them in a position of hyper(in)visibility. Clothing, dating, relationships and intimacy appear as key areas where their different strategies (such as weightloss through medication) to conform to normative body culture unfold. The findings illustrate that stigma attached to fatness is not just an individual burden but also a social mechanism of control, shaping women's life choices.

Wegovy, while presenting a way to adhere to societal ideals and avoid marginalization, also creates a dilemma where using such medication is also disdained. This is due to neoliberal individualization and expectations of self-governance and doing things "the hard way". The women in this study employ various legitimization strategies to justify their use of Wegovy, revealing the complex interplay of health, morality and neoliberal responsibility. Additionally, socioeconomic factors influence access to Wegovy, with most users participating in this study having considerable economic resources to afford it. This possible economic disparity is also noted as problematic by the Danish health authorities. Connected to this, the women also navigate hierarchies of fatness, where varying degrees of fatness seemingly determine the legitimacy of access to Wegovy, further legitimizing their own use.

Furthermore, the study reveals how fat activism and body acceptance can be a source of empowerment and resistance to ideals of thinness for some of the women, while others views these notions of body acceptance as provocative regarding their wish to lose weight, conflicting with their pursuit of happiness through weightloss.

In summary, this thesis showcase that fat women navigate a complex and challenging world where notions of body size, weightloss, notions of health, morality and responsibility influence their life choices and perceptions of happiness.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	6
1.1. Tykhed som et samfundsproblem	6
1.1.1. Medikalisering af tykhed.....	8
1.2. Stigmatisering af tykhed: konsekvenser og handlingsstrategier	9
1.2.1. Sproget om den tykke krop	10
1.2.2. Kropsaktivisme i Danmark	11
1.3. Den tykke kvindekrop.....	12
1.4. Problemformulering.....	14
2. Teoretiske perspektiver på den disciplinerede og (u)lykkelige tykke kvindekrop	16
2.1. Disciplinering af den tykke kvindekrop.....	16
2.1.1. Social genkendelig sundhed	17
2.1.2. Tykhed og (u)synlighed	18
2.2. Tykhed og det gode liv.....	20
2.2.1. Den tykke kvinde som en feminist killjoy	23
2.2.2. Følelsesmæssig klæbrighed knyttet til bestemte kroppe	24
3. En adaptiv, kvalitativ metodisk tilgang	26
3.1. En feministisk og socialkonstruktivistisk tilgang til tykhed	26
3.2. Rekruttering.....	29
Tabel 1: Informantkarakteristika	30
3.3. Interviewenes forløb.....	31
3.3.1. Forhandling af tykhed	32
3.4. Transskription	33
3.5. Analysestrategi og kodning.....	34
4. Analyse af interviewempirien	36
Figur 1. Kvindernes tykhedshistorik og vægttabsønsker.....	36

4.1. At være en tyk kvinde	37
4.1.1. Tøj og synlighed	37
4.1.2. Dating, parforhold og intimitet.....	39
4.1.3. ”Luk munden og let røven”	42
4.2. Den disciplinerede og sunde krop.....	44
4.2.1. Den sunde borger	45
Figur 2. Kvindernes holdning til BMI som sundhedsindikator	46
4.2.2. ”Jeg vil gerne leve længere og sundere”	47
4.2.3. Tykkehierarki og Wegovy	50
4.2.4. Wegovy og socioøkonomisk ulighed	52
4.2.4.1. ”Brænd Novo Nordisk ned til grunden”	54
4.3. Tyndhedsdrømmen og jagten på (u)lykke	56
4.3.1. ”Når jeg bliver tynd, så starter mit liv rigtigt”	56
4.3.2. ”Jeg var slet ikke i kontrol”	58
4.3.3. Tyndhedsmareridt	60
4.3.3.1. Tykaktivisme: et alternativt krops- og lykkeideal?	61
5. Konklusion.....	66
6. Litteraturliste	68
7. Bilagsoversigt.....	75

1. Indledning

Overskrifter såsom: ”*Hvordan Wegovy er ved at ændre Danmark*”; ”*100.000 danskere har været på vægttabsmedicinen Wegovy i løbet af det seneste år*” og ”*Novos slankeeventyr skaber rekordoverskud – og et endnu stærkere middel kan være på vej*” – har fyldt i mediebildet siden den danske medicingigant Novo Nordisk lancerede vægttabsmedicinen Wegovy Flextouch (herefter henført som Wegovy) i 2022 (Kløvedal 2023; Maach 2023; Thiemann 2024; Sundhedsdatastyrelsen 2023b). Samtidig viser tal fra Danmarks Statistik en stigning fra 15.200 (2021) til 117.500 (2023) voksne danskere ”som har indløst mindst én recept på slankelægemidler” (Hegelund & Møller 2024:1). Disse tal, sammen med den store mediebevågenhed, tyder på, at vægttabsmedicin som Wegovy i tiltagende grad fylder i det danske samfund.

Kulturhistorikeren Sander L. Gilman skriver i sin bog *Fat. A Cultural History of Obesity*, at selvom opfattelsen af acceptabel kropsvægt og -størrelse har varieret historisk og på tværs af kulturer, har der generelt eksisteret en opfattelse af, at ”... *excess weight is unacceptable, unhealthy, ugly, or corrupting*” (Gilman 2008:3¹,10,20). Ligeledes har sociologen Hannele Harjunen beskrevet, at tykhed historisk har været præget af negative konnotationer i den vestlige verden (Harjunen 2017:8). I den danske antologi *Tyk* beskriver kulturhistorikeren Dina Amlund også, at der historisk set har eksisteret ”modsatrettede fortæller om tykhed”, hvor tykhed i nogle historiske perioder har været ensbetydende med skønhed og velstand. Amlund anfægter samtidig opfattelsen af, at tykhed decideret har været et ideal på linje med tyndhed på noget tidspunkt i historien. I stedet fremhæver hun, hvordan der gennem den vestlige historie har eksisteret en afsky for tykhed, der har været til i dag (Amlund 2023:75-95). Jeg vil i de kommende afsnit udvide denne kulturhistoriske præsentation af tykhed ved at belyse, hvordan tykhed anses som et moderne samfundsproblem, men også præsentere mere kritiske røster af, hvordan dette problem tilgås og måles, samt udfolde hvordan tykhed som en problematik både knytter sig til opfattelser af sundhed og samfundsomkostninger.

1.1. Tykhed som et samfundsproblem

For at kontekstualisere tykhed som et potentielt samfundsproblem præsenterer jeg indledningsvist nogle tal for at belyse, hvor stor en andel af befolkningen dette potentielt påvirker. Ifølge Sundhedsstyrelsens kortlægning af den danske befolknings sundhed (2021) er ”overvægt” et alvorligt folkesundhedsproblem, da ”overvægt” anses som en risikofaktor for forskellige sygdomme og forhøjet dødelighed (Sundhedsstyrelsen 2022a:116). Ifølge denne opgørelse er 52,6% af den

¹ Sidetallet er markeret når der er flere sidetalshenvisninger efter et citat, for at vise hvor citatet kan findes

danske befolkning over 18 år moderat eller svær ”overvægtige”. Mænd udgør 59,1%, mens kvinder udgør 46,2%, fordelt på alle aldersgrupper (Sundhedsstyrelsen 2022a:122). Alligevel er der en række faktorer, der gør, at oplevelsen af tykhed tager sig anderledes ud ved kvinder end mænd, hvilket jeg vil uddybe i afsnit 1.3. Sundhedsstyrelsen påpeger sundhedsmæssige risici ved ”overvægt”, herunder øgede omkostninger til behandling og pleje af personer med svær ”overvægt” (ibid.:116). Sundhedsstyrelsen knytter desuden ”overvægt” til social ulighed, eksempelvis i forhold til arbejdsmarkedstilknæytning og uddannelsesniveau (ibid.). Klasse er således et betydningsfuldt aspekt ved tykhed, som er væsentligt at være bevidst om, omend det ikke kommer til at udgøre et fokuspunkt i dette speciale.

Gilman påpeger i sin analyse, at synet på kropsvægt siden oplysningstiden har været knyttet til forestillinger om sundhed og den enkelte borgers ansvar herfor (Gilman 2008:4). I lighed med Gilman har Harjunen også beskrevet, hvordan ”*Methods for measuring and classifying body weight have varied over the course of history*” og fremhæver BMI (Body Mass Index) som den nuværende primære metode til at måle individers sundhed, hvor en høj BMI almindeligvis betragtes som usundt (Harjunen 2017:38). BMI anvendes eksempelvis i Sundhedsstyrelsens fornævnte kortlægning af den danske befolknings sundhed, hvor en høj BMI² betragtes som en risikofaktor for den enkeltes helbred (Sundhedsstyrelsen 2022a:13). BMI blev oprindeligt udarbejdet af statistikeren Adolphe Quetelet i 1830’erne til at måle gennemsnitsstørrelsen på mænd (”... vægten i kilo divideret med kvadratet på højden i meter”). Sidenhen har den således fået en anden rolle og anvendes nu blandt andet af WHO (World Health Organization) til at måle ”overvægt” og dermed sundhed på globalt plan, på tværs af køn på trods af at være udarbejdet til måling af gennemsnitsstørrelsen på mænd (Gutin 2018:257; Sundhedsstyrelsen 2022a:116; WHO 2023:4). Denne anvendelse af BMI har dog modtaget kritik, eksempelvis fra socialdemografen Iliya Gutin, der sætter spørgsmålstegn ved, om den bør anvendes som et mål for sundhed, eller om BMI snarere er en socialt konstrueret norm, der disciplinerer individer (Gutin 2018:259). Sådanne forandringer i synet på og målingen af tykhed illustrerer også, at BMI kan betragtes som en konstrueret kategori, der dermed også indeholder et forandringspotentiale, hvilket også påpeges af sociologen Lesleigh Owen (Owen 2012:292). Sociologen Deborah Lupton sætter også spørgsmålstegn ved BMI som det

² Sundhedsstyrelsens BMI-klassificering: ”undervægt”: BMI<18,5; ”normalvægt”: 18,5≤BMI<25; ”moderat overvægt”: 25≤BMI<30. Alt derofter hører under ”moderat eller svær overvægt” og op til 3 forskellige klasser af ”svær overvægt” (Sundhedsstyrelsen 2022a:116)

altoverskyggende mål for "overvægt", da hun opfatter tykhed som mere dynamisk og som en individuel kropslig oplevelse (Lupton 2013:10). Sundhedsstyrelsen medgiver også, at BMI som udtryk for sundhed kan være fejlbehæftet, da metoden ikke tager højde for eksempelvis fedt- og muskelfordeling. Ikke desto mindre vurderer Sundhedsstyrelsen den som anvendelig og lettilgængelig på et generelt befolkningsniveau (Sundhedsstyrelsen 2022a:117).

Både Gilman og Harjunen (i overensstemmelse med andre forskere) knytter desuden måling og klassificering baseret på BMI til forekomsten af en global "fedmeepidemi" i den sidste halvdel af det 20. århundrede og frem til i dag (Gilman 2008:16; Harjunen 2017:4; LeBesco 2011:155; Lupton 2013:15). Eksempelvis skriver WHO følgende: "*Obesity has now reached epidemic proportions and it is estimated that by 2030 over one billion adults globally will be obese*" (WHO 2023:2). Ifølge Harjunen skyldes denne "epidemi" forestillinger om tykhed som en sygdomslignende tilstand, en sygdom, der anses som selvforskyldt og derfor mødes med moralsk fordømmelse af samfundet (Harjunen 2017:4-5). "Overvægt" (baseret på BMI) er også ifølge Sundhedsstyrelsen "... et alvorligt folkesundhedsproblem i både Danmark og på verdensplan," og "overvægt" beskrives som en "livsstilsrelateret risikofaktor" (Sundhedsstyrelsen 2022a:116,130).

1.1.1. Medikalisering af tykhed

I relation til "fedmeepidemien" og Sundhedsstyrelsens fokus på vægt som proxy for sundhed, har den førnævnte vægttabsmedicin Wegovy modtaget stor opmærksomhed siden dets lancering (Sundhedsdatastyrelsen 2023b; Lægemedelstyrelsen 2023). Ifølge Sundhedsdatastyrelsen steg antallet af receptindløsninger med 49% mellem februar og marts 2023, og samlet set i 2023 (januar-november) var der 106.915 danskere der brugte præparatet (Sundhedsdatastyrelsen 2023a; Sundhedsdatastyrelsen 2023b). Til sammenligning havde den næstmest solgte vægttabsmedicin Saxenda 9.470 brugere i Danmark i samme periode (Sundhedsdatastyrelsen 2023a). Rent fysiologisk virker Wegovy blandt andet appetitregulerende, øger mæthedsfølelsen og bidrager dermed til vægttab (Sundhedsstyrelsen 2022b). Sundhedsstyrelsen beskriver ikke Wegovy som førstevalget når læger ordinerer behandling til "overvægt", men angiver i stedet, at "*Personer der ønsker vægttab skal være motiveret til at være fysisk aktiv og spise en kaloriereducerende kost*" (Sundhedsstyrelsen 2023). BMI anvendes desuden som kriterium for, hvorvidt en person kan modtage en recept på Wegovy. Ifølge Sundhedsstyrelsen kvalificeres individer med en BMI på minimum 30 eller mellem 27-30 og "... som samtidig har mindst én vægtrelateret tilstand, såsom: *Prædiabetes, type 2-diabetes...*" eller lignende til at modtage en recept på Wegovy

(Sundhedsstyrelsen 2022b). Anvendelsen af BMI som adgangskriterium til forskellige behandlinger er også et af de punkter, som Gutin kritiserer ved brugen af BMI (Gutin 2018:262). Foruden dette kritikpunkt vurderer Sundhedsstyrelsen også, at prisen for præparatet (mere end 2.000 kr. månedligt) er for høj, især taget i betragtning af at ”... vægttabet generelt kun kan forventes fastholdt, så længe behandlingen med Wegovy pågår” (Sundhedsstyrelsen 2022b). For at opretholde det opnåede vægttab skal individer potentielt fortsætte med at tage Wegovy livet ud, og med de økonomiske omkostninger kan dette medføre en socioøkonomisk skævvridning. Tal fra Danmarks Statistik viser også, at der er en større andel af indløste recepter på slankelægemidler blandt borgere i den højeste indkomstkventil (3,4%) sammenlignet med kun 1,6% blandt personer i den laveste indkomstkventil (Hegelund & Møller 2024:1). Denne potentielle socioøkonomiske ulighed knyttet til udbredelsen af Wegovy kan muligvis forstærke den allerede eksisterende ulighed i forekomsten af ”overvægt” i Danmark. Dette er ifølge Sundhedsstyrelsen forbundet med faktorer som etnicitet, arbejdsmarkedstilknnytning, psykisk helbred og uddannelsesniveau (Sundhedsstyrelsen 2022a:116). Dette knytter sig også til Harjunens beskrivelse af den neoliberale krop, som ifølge hende forventes at forbruge og disciplinere sig selv samtidigt (Harjunen 2017:48). I denne sammenhæng kan anvendelsen af præparater som Wegovy næsten virke som en selvfølge. Hvis man har muligheden for at tage medicinen og dermed belaste samfundet mindre økonomisk og leve op til de gældende sundheds- og udseendeidealer, hvad er så undskyldningen for at lade være, og hvad risikerer individer, hvis ikke de formår at disciplinere egen krop og efterleve de herskende normer for sundhed? Det er nogle af de aspekter jeg vil udfolde i det kommende afsnit.

1.2. Stigmatisering af tykhed: konsekvenser og handlingsstrategier

Som beskrevet i foregående afsnit, er der en række faktorer, der er værd at tage bestik af i forhold til reelle samfundskonsekvenser ved tykhed, selvom en betydelig del af tykke menneskers problematikker også kan knyttes til stigmatisering, blandt andet med henvisning til at de ”koster samfundet” (Harjunen 2017:5).

Tykfobi er et almindeligt anvendt begreb inden for tykforskning og -aktivisme, defineret som modvilje mod tykke mennesker, hvilket bidrager til stigmatisering (Den Danske Ordbog u.å. e). Nogle af de stereotyper om tykke mennesker, der fremhæves i tykhedsforskningen, inkluderer opfattelsen af, at tykke mennesker er dumme, dovne, værdiløse, moralsk korrupte, ekstremt følsomme, og at den tykke krop skyldes ekstremt overforbrug (Billington et al. 2003:1038; Ebneter et al. 2013:455; Harjunen 2017:5; Lupton 2013:60-61). Harjunen påpeger, at udbredelsen af den

føromtalte ”fedmeepidemi” medvirker til at normalisere og legitimere stigmatiseringen af tykke mennesker. Gennem sundhedsdiskurser og økonomiske hensyn gøres den enkeltes krop til et fælles anliggende, hvor stigmatisering fungerer som en disciplinerende kraft (Harjunen 2017:5).

Ifølge social- og sundhedspsykologerne Lydia E. Hayward et al. kan oplevelsen af vægtstigma medføre en internalisering heraf, og oplevelsen af diskrimination kan være knyttet til både psykiske og adfærdsmæssige konsekvenser (Hayward et al. 2018:755-756). Antropologen Alexandra Brewis et al. påpeger ligeledes, at stigma og diskrimination på baggrund af tykthed kan medføre både psykiske og fysiske konsekvenser for individet (Brewis et al. 2018:1-3).

Derudover findes der en række vidnesbyrd og eksempler på stigmatisering af individer, som bruger Wegovy til at opnå vægttab. En stor del af den stigmatisering der knyttes til Wegovy omhandler moralske idealer om at det er ”snyd” at anvende vægttabsmedicin, hvormed man dømmes, fordi man tager ”den nemme vej” (CUIMC 2023; Kolata 2023; Mayer 2023).

Førnævnte Owen berører også forskellige aspekter ved stigmatisering af tykthed i sin undersøgelse af tykke menneskers kropslige og følelsesmæssige oplevelser med udgangspunkt i *rumlig diskrimination* (Owen 2012:290). Hun beskriver, at verden generelt er indrettet med udgangspunkt i tynde mennesker, og at tykke kroppe derfor lever med konstante påmindelser om, at de er forkerte (ibid.:294-295). Ifølge Owens undersøgelse anvender tykke mennesker forskellige strategier for at håndtere stigmaet, som eksempelvis at trække sig fra sociale situationer og *kropslig afkobling* (disembodiment), hvor individer i højere grad afholder sig fra at være i kontakt med egen kropslighed (ibid.:297-300).

En del af den stigmatisering, der kan knytte sig til tykke kroppe, kommer desuden også til udtryk sprogligt; sproget er under konstant forandring og er ikke neutralt, og det er et af de primære redskaber, hvormed vi konstruerer verdenen (Stage 2020:7). Dette gælder også sproget i dette speciale, og jeg vil derfor præsentere nogle af de perspektiver og den forskning, der har været medvirkende til, at jeg fortrinsvist anvender betegnelsen *tyk*.

1.2.1. Sproget om den tykke krop

Slår man ”overvægtig” op i Den Danske Ordbog, defineres ordet som ”... *en legemsvægt som overstiger det der regnes som normalvægt*”, altså i opposition til ”normalvægtig” (Den Danske ordbog u.å. c). Under synonymet *tyk*, står der derimod, at det oftest anvendes nedsættende (Den Danske ordbog u.å. d). Hvis det er tilfældet, hvorfor vælger jeg så at anvende en nedladende terminologi?

Min argumentation knytter sig til kritikken af den neoliberalistiske og disciplinerende tankegang, der allerede er blevet præsenteret. Lupton knytter det konkrete ordvalg til diskursiv magt og beskriver, at forskere, men især aktivister, ynder at vælge tyk fremfor eksempelvis ”overvægtig”, da sidstnævnte netop opretholder normative forestillinger om normal og dermed, også hvad der er afvigende (Lupton 2013:6,8-9). Ligeledes fremhæver Gutin i sin kritik af BMI, at ord som ”fed” og ”overvægtig” er ladede og stigmatiserende (Gutin 2018:263). En af medforfatterne til antologien *Tyk*, Kathrine Levald, beskriver også, hvordan tyk oftest er blevet anvendt som skældsord, og taler for en ”reclaiming” af ordet tyk (Levald 2023:276-278). Den danske vidensplatform FedFront beskriver også ”overvægtig” som undertrykkende og tyk som et neutralt ord (FedFront u.å. a & c). Selvom jeg ikke har som mål at skrive mig ind i en tykaktivistisk dagsorden, anser jeg FedFronts terminologi sammen med de øvrige forfattere som væsentlige perspektiver at inddrage ved de sproglige valg i dette speciale.

Ikke desto mindre anser jeg det også som væsentligt at forholde mig åbent overfor anden sprogbrug, blandt andet med inspiration fra sociologien Peter Hopkins’ undersøgelse af selvdefinerede tykke unges levede erfaringer. Han begrundet sin anvendelse af tyk med, at det var den terminologi informanterne selv anvendte (Hopkins 2012:1227,1231). Ligesom jeg ikke ønsker at anvende ”overvægtig” på grund af dets normative konnotationer, er min intention også at forholde mig åbent overfor perspektiver, der måtte dukke op undervejs i undersøgelsen. Derfor har jeg også sat anførselstegn om ordet, og vil gøre det fremadrettet. Min hensigt er således at undgå den normativitet ”overvægtig” indebærer, og lægge mere vægt på tyk som en oplevet og konstrueret kropslig erfaring og kategori, fremfor noget der udelukkende er medicinsk og normativt defineret. Disse sproglige pointer og nedslag samt foregående beskrivelse af stigmatisering af tykke kroppe knytter sig også til krops/tykaktivisme og hvordan sådanne bevægelser er opstået som en modreaktion. Dette vil jeg udfolde yderligere i det kommende afsnit.

1.2.2. Kropsaktivisme i Danmark

I 2017 blev FedFront grundlagt af danske tykaktivister med budskaber som ”det er OK at være tyk”, hvilket de har modtaget meget kritik for. De består i dag ”... af en lille flok anonyme tykaktivister med stor opbakning fra andre tykke og allierede” (FedFront u.å. b). FedFront har næsten 4.000 følgere på både Facebook og Instagram (maj 2024), og en væsentlig del af deres arbejde fokuserer på at bekæmpe tykfobi ved at indsamle og dele vidnesbyrd fra tykke mennesker (FedFront u.å. d).

Harjunen beskriver også, hvordan opblomstringen af tykaktivisme har spillet en rolle i at få tykhed på den politiske dagsorden (Harjunen 2017:14).

De danske forskere Lene Bull Christiansen og Maj Hedegaard Heiselberg arbejder på et forskningsprojekt kaldet *Feminist Activism in Transition*, som netop omhandler, hvordan krops/tykaktivisme som subkultur har fået mainstream interesse i Danmark de seneste år, og hvordan bevægelsens frontfigurer anvender blandt andet Instagram til at sprede deres budskaber (Christiansen & Heiselberg u.å.). Tykaktivisme udgør derfor et væsentligt og aktuelt aspekt af tykhed, og derfor vurderer jeg, at det er relevant at berøre i denne undersøgelse.

FedFront beskriver desuden også, at deres arbejde udspringer fra et feministisk og antikapitalistisk udgangspunkt (FedFront u.å. a). I det næste afsnit vil jeg udfolde diskussionen om tykhed i relation til kvindekroppen med blik for denne sammenkobling af feminisme og tykhed.

1.3. Den tykke kvindekrop

Psykoanalytikeren Susie Orbachs bog *Fat is a Feminist issue* (1978) har haft stor indflydelse inden for både feministisk og tykhedslitteratur (Lupton 2013:59). Hun beskriver, hvordan samfundet konstant fokuserer på kvindekroppen og kontrol over den, især i forhold til størrelse og form, og skriver blandt andet at ”kvindens krop ikke er hendes egen” (Orbach 1998:14,24). Hun beskriver, at tykhed står i kontrast til vestlige idealer for kvindelig skønhed (ibid.:33). At være tyk problematiserer dermed tykke kvinders mulighedsrum for at identificere sig med feminitet.

Orbach beskriver desuden også madlavning og ansvaret herfor som en primært kvindelig aktivitet, hvilket er resultatet af den traditionelle opdeling af omsorgsarbejde. Mad bliver derfor noget, som kvinder kontinuerligt beskæftiger sig med, og mens det handler om ernæring i relation til andre, handler det ifølge Orbach om tyndhed og skønhed i forhold til kvinden selv (ibid.:17,162-163,165). Mad er derfor et af aspekterne ved tykhed, som relaterer sig mere specifikt til kvinder.

Selvom Orbachs bog har været indflydelsesrig, har den også mødt kritik for at beskrive tykhed som resultatet af en spiseforstyrrelse udløst af følelsesmæssige traumer (Harjunen 2017:88). Dog er bogen fortsat en indflydelsesrig bog i tykhedsforskning og feminisme, og jeg anser den derfor som en relevant historisk indgangsvinkel til tykhed og dets særlige forbindelse til kvinder.

Foruden Orbach, har filosofen Susan Bordo's bog *Unbearable Weight, Feminism, Western Culture, and the Body* (1993) været indflydelsesrig i litteraturen vedrørende kroppe og kvinder, og refereres blandt andet i en betydelig del af den litteratur, jeg allerede har berørt (Harjunen 2017:89; Lupton 2013:60; Owen 2012:291). Ifølge Bordo er kroppen et kulturelt medie, som hun i sin analyse af

forskellige historiske perspektiver på spiseforstyrrelser illustrerer som værende historisk og kønsligt konstrueret (Bordo 1993:22,71,275). Hvad jeg især anser som væsentligt for dette speciale i Bordos bog er beskrivelserne af, hvordan en væsentlig del af den kulturelt konstruerede kvindelige kropslighed bygger på kontinuerlig selvmonitorering, selvforbedringsarbejde, hvor tyndhed er det dominerende ideal (ibid.:65,108-109). Bordo tilskriver den hegemoniske position, som slankhed har som skønhedsideal, til idealet om kontrol i moderne vestlige samfund: *"The slender body codes the tantalizing ideal of a wellmanaged self in which all is kept in order despite the contradictions of consumer culture"* (ibid.:325-326). Dette er ifølge Bordo særligt kraftfuldt for kvindekroppen, der har været "socialt og historisk koloniseret" og ikke har besiddet agens, da kvinder nu forventes, at indoptage maskulint-kodet "self-management" og disciplinere kroppen i overensstemmelse med herskende kropsidealer (ibid.:45,288,338). Bordos teoretiske pointer er således væsentlige for denne undersøgelse, idet de kan bidrage til at belyse de særlige idealer og krav, der sættes til kvindelig kropslighed.

Herudover påpeger Lupton, i lighed med Orbach og Bordo, at tykhed som kropsligt fænomen påvirker kvinder mere end mænd. Tykhed kodes ofte som feminitet, og tykhed hos mænd opfattes derfor ofte som kvindeligt (Lupton 2013:63). Ifølge Lupton er kvindelig kropslighed underlagt øget disciplinering og kontrol, blandet andet i kraft af kvindekroppens reproduktive evner. På trods af, at tykhed ifølge Lupton i højere grad tilskrives femininitet, argumenterer hun også for, at det at have en stor krop kulturelt associeres med at være ikke-feminin, og at kvinder derfor opfordres til at "indtage så lidt plads som muligt" (ibid.:60-61).

Foruden disse mere teoretiske perspektiver på tykhed som et særligt kvindeligt fænomen, beskriver Brewis et al. i deres undersøgelse, at indflydelsen af vægtstigma på "fedmeepidemien", medfører at tykke kvinder diskrimineres i højere grad end tykke mænd (Brewis et al. 2018:1). I relation hertil beskriver psykologerne Janet D. Latner et al. i deres undersøgelse af sammenhængen mellem afsky og stigmatisering af tykhed på baggrund af køn, at kvinder udtrykker en højere grad af "obesity bias" end mænd. Dette tilskriver de blandt andet det faktum, at kvinder er mere påvirket af normerne for acceptabel kropsstørrelse og udseende, i overensstemmelse med pointerne fremhævet fra Bordo, Orbach og Lupton (Latner et al. 2012:1811).

I forlængelse af disse pointer har socialpsykologen Helen Malson og sociologen Lee F. Monaghan foretaget en kvalitativ undersøgelse af sociale forhandlinger af vægt i forhold til maskulinitet. Her beskriver de, ligeledes Lupton, tykhed som feminiseret eller afmaskuliniserende og påpeger, at tykke mænd derfor føler behov for at positionere deres egen kropslighed i kontrast dertil (Malson &

Monaghan 2013:312,315). Ifølge Malson og Monaghan er der andre diskursive elementer på spil i forhold til konstruktion af mandlig tykhed, hvor det at være fysisk stor - uagtet om det skyldes tykhed eller muskelstørrelse – har et andet positivt potentiale for maskulin identitetsdannelse end det gør sig gældende for kvinder (ibid.:307-308).

De forskellige teoretiske og forskningsmæssige pointer illustrerer således, at tykhed indebærer forskellige oplevelser for mænd og kvinder. Af denne grund har jeg valgt at fokusere specifikt på kvinder, der baseret på disse pointer i højere grad er underlagt herskende skønhedsideal og disciplinering. Derudover viser tal fra Danmarks Statistik også, at 72% af danskere, som anvendte slankelægemedler i 2023, var kvinder, hvilket også antyder konkrete kønsforskelle i forhold til Wegovy (Hegelund & Møller 2024:1). Det er derudover vigtigt at bemærke, at hovedparten af disse kilder er baseret på amerikansk forskning, men som beskrevet indledningsvist er de problemstillinger, der ofte associeres med tykhed, globale fænomener. På baggrund heraf vurderer jeg, at disse pointer også er relevante at inddrage i indeværende speciale, der tager udgangspunkt i en dansk kontekst. Derudover finder jeg det væsentligt at påpege, at jeg med fokus på kvinder også bibeholder et normativt og binært kønsfokus, og jeg dermed udelader andre kønslige oplevelser fra eksempelvis nonbinære individer. Jeg søger dog en mere inkluderende tilgang ved ikke at opstille nogle kriterier for, hvem der kvalificerer sig som kvinde.

1.4. Problemformulering

Som forskningen og teorien præsenteret i indledningen understreger, kan der være fysiske, mentale og sociale sundhedsrisiko og helbredsudfordringer forbundet med at være tyk. Det illustrerer, at tykhed kan være et markant problem på individ- og samfundsniveau, samtidig med at udlægningen af tykhed som et samfundsproblem også kan problematiseres. Relateret til denne samfundsdiskurs kan vægttabsmedicin som Wegovy have potentiale til at forandre fænomenet, idet der nu eksisterer et udbredt og tilgængeligt redskab til vægttab, hvilket kan påvirke opfattelsen af tykhed både på samfundsplan og individuelt.

Desuden viser den inddragede empiri og teori, at vilkårene ser anderledes ud for tykke kvinder end for mænd. Derfor er jeg interesseret i at undersøge betydningen af vægttabsmedicin for tykke kvinders liv i en samtid, der kan beskrives som tyndhedsfokuseret. Dette forløbne arbejde, har således ledt mig frem til følgende problemformulering:

Hvordan opleves det at være en tyk kvinde i en samtid, hvor den tynde krop idealiseres og hvor medikalisering af vægttab vinder frem?

Som supplement til problemformuleringen har jeg formuleret en række forskningsspørgsmål for at konkretisere de perspektiver, der vil bidrage til at besvare undersøgelsens overordnede problemstilling:

- *Hvordan forholder tykke kvinder sig til disciplinering af kroppen som et særligt kønnet fænomen?*
- *Hvilke sundhedsnormer og forestillinger om køn og krop påvirker tykke kvinders identitetsskabelse og selvforståelse?*
- *Hvordan forholder tykke kvinder sig til Wegovy som et middel til vægttab?*
- *Hvilke forestillinger om "det gode (rigtige) liv" er knyttet til vægttab, samt idealer om og accept af bestemte kropstyper?*

Specialet er baseret på en kvalitativ tilgang, med 12 interviews med tykke kvinder; seks der tager Wegovy som en del af et vægttab, og seks som ikke gør. Undersøgelsen baserer sig på forskellige teorier angående neoliberal kropskultur, disciplinering og økonomisering af sundhed; den tykke kvindekrops hyper(u)synlighed og medikalisering; sundhed som performativt, samt tyndhed og vægttab som en del af "jagten på lykke".

2. Teoretiske perspektiver på den disciplinerede og (u)lykkelige tykke kvindekrop

Jeg opererer teoretisk med to hovedspor: først, et spor der bygger videre på de mere instrumentaliserede perspektiver på kroppen fra indledningen. Her vil jeg udfolde Harjunens arbejde med neoliberal kropskultur yderligere, og beskrive andre relevante teoretiske og empiriske begreber fra sociologen Nicole Thualagant angående sundhed som performativt, samt begreber fra sociologen Jeannine Gailey omhandlende hyper(u)synlighed af den tykke kvindekrop og medikalisering. Dette spor medvirker til at give en begrebslig ramme for kunne at belyse vilkårene kvinder navigerer under i forhold til skønhedsidealer, synlighed, sundhed og medikalisering. Disse teoretiske perspektiver taler således ind i arbejdet præsenteret i indledningen; perspektiver som ofte anvendes i undersøgelser af tykthed.

Det andet hovedspor repræsenterer et andet perspektiv på tykthed og den rolle kropsidealer spiller i vores kollektive forestillinger om det gode liv. Dette har jeg valgt for at udvide analysen af tykke kvinders oplevelser og de perspektiver, der hyppigt anvendes til analyse heraf, for at undersøge kroppens betydning i vores kulturelle forestillinger om *lykke*. Her tager jeg udgangspunkt i den feministiske forfatter og forsker Sara Ahmeds forfatterskab, primært med henblik på at give et teoretisk indblik i senmoderne lykke-imperativer, og hvordan disse kan anvendes metodisk og analytisk til at undersøge, hvordan tyndhedsidealer er med til at ensrette menneskers livsførelse. Indledningsvist vil jeg belyse det første spor, og bygge videre på pointerne fra indledningen.

2.1. Disciplinering af den tykke kvindekrop

I bogen *Neoliberal Bodies and the Gendered Fat Body* beskriver Hannele Harjunen, hvordan neoliberale logikker gennemsyrrer nutidens samfund, selv på individniveau, i forholdet til ens krop. For at være en "korrekt" borger forventes man ifølge Harjunen at udføre *kropslig vedligeholdelse* (body maintenance); en pligt til kontinuerligt at arbejde på sin krop for at leve op til idealerne om en sund, produktiv og dermed profitabel krop (Harjunen 2017:6,31). Harjunen beskriver det som en *økonomisering af sundhed*: "*Health is thus increasingly seen in terms of investment and cost, and individuals are encouraged to approach it as a commodity...*" (ibid.:49). Her opfattes tykthed som umoralsk og som et tegn på manglende evne til at leve op til kravene til en "ansvarlig, sund borger". Tykthed, som beskrevet af Harjunen, kommer til at repræsentere neoliberalismens interne modsigelser; overflod og ødselhed, og forventningen om at den neoliberale krop simultant skal forbruge og disciplinere sig selv (ibid.:48 & 63). Harjunen beskriver, hvordan neoliberale kulturer

konstruerer bestemte typer af fortrukken kropslighed, hvor individer, der falder udenfor, stigmatiseres, hvilket hun betegner *neoliberal kropskultur* (Harjunen 2017:11).

Harjunen bruger også begrebet *governmentality* til at beskrive vores stigende instrumentaliserede syn på kroppen og fremhæver *self-governing* som et betydningsfyldt imperativ. Med *governmentality* trækker Harjunen på et begreb fra filosofen Michel Foucault, der beskriver, hvordan individer styres mere subtilt via herskende praksisser "... *that are designed to shape the subject in a particular way*" (ibid.:19). Her kan vægttabsmedicin som Wegovy både ses som et betydningsfuldt værktøj til at disciplinere kroppen i overensstemmelse med "normaliteten" og som en måde at opfylde de krav, der stilles til individets ansvar inden for en neoliberal tankegang (ibid.:6,8,16). Samtidig kan brug af medicin som Wegovy også medføre problemer ud fra Harjunens beskrivelse af, hvordan tykhed betragtes som et selvforskyldt problem, der skal rettes, hvor såkaldt "fedmekirurgi" (bariatrisk kirurgi) beskrives som "nemme løsninger" eller "snyd" og at tykke mennesker bør tabe sig på "på den hårde måde" som en straf for deres umoralske kropslighed (ibid.:73).

Endeligt påpeger Harjunen i lighed med Bordo, Orbach og Lupton (jf. afsnit 1.3.) også tydelige "kønsnormer for acceptabel kropsstørrelse", hvor kvinders kroppe i højere grad er underlagt normativ kontrol: "*Biopolitical monitoring and control of body weight and size is thus combined with gendered body norms for women*" (Harjunen 2017:12,30,38). Ifølge Harjunen er kvinder mere bevidste om deres kropslige dimensioner og normerne for acceptabel kropsstørrelse er mere strenge for kvinder, og de sanktioneres i højere grad for ikke at overholde normerne (ibid.:37). Derudover introducerer hun også intersektionelle perspektiver i sin undersøgelse af, hvordan kroppe disciplineres i overensstemmelse neoliberale logikker, og påpeger, at køn sammen med race og især socioøkonomisk baggrund er centrale intersektioner: "... *the fat body has also become a sign of lower class status, especially in combination with other intersections of power*" (ibid.:34-35). Jeg vurderer derfor også, at det er væsentligt at have andre intersektioner for øje ved undersøgelse af tykke kvinders oplevelser, da vores væren i verden er et resultat af mere end vores køn.

2.1.1. Social genkendelig sundhed

Lignende pointer angående sundhed fremføres også af den danske sociolog Nicole Thualagant i sin undersøgelse af et accelereret sundhedsmarked og (kønnet) kropsmanagement i relation til "det neoliberale medborgerskab", hvilket hun betegner som *sundhed som performativitet* (Thualagant 2016:257-258). Thualagants undersøgelse tager udgangspunkt i fitnesscentre som "... *i dag [er] et*

helt centralt socialt rum, hvor motionister arbejder på en vedligeholdelse eller/og en forbedring af kroppens (fysiske, men også psykiske) tilstand" (Thualagant 2016:262-263). Thualagants teoretiske pointer bevæger sig dog også uden for fitnesscentre i analysen af sundhedssamfundet som hun definerer som *"... et samfund, hvor sundhed er et allestedsnærværende fænomen"*; vi har konstant adgang til viden om sundhed gennem diverse medier, officielle anbefalinger og lignende. Sundhed er ifølge Thualagant en forpligtelse for den neoliberale borger, noget som vi altid kan øge og forbedre gennem vores forbrug (ibid.:259,270).

Hun tager udgangspunkt i en konceptualisering af nutidens danske samfund som et hypermoderne samfund, forankret i forbrugerisme og et økonomisk rationale om selvoptimering: *"Den diskursive effekt af viden opfordrer til et proaktivt medborgerskab via en kropsmanagement, dvs. en rationalitet, hvor kroppen instrumentaliseres"* (ibid.:271,272,273). Thualagant forholder sig kritisk til en udelukkende normativ, biomedicinsk opfattelse af sundhed som udelukkende defineret ved fraværet af sygdom, men fremfører at sundhed konstrueres, forhandles og skabes diskursivt i sociale interaktioner; hun er med egne ord interesseret i *"... den sundhed, som er genkendelig i det sociale rum"* (ibid.:260-261). Dette kunne eksempelvis være tyndhed som en kulturel indikator for sundhed.

Thualagant betoner det neoliberale imperativ om at performe sundhed og kontinuerligt optimere kroppens udseende og sundhed som allestedsnærværende og resulterende i en instrumentaliseret tilgang til kroppen, hvor selvregulerende individer *"selvscreener"* deres kroppe som et objekt, der konstant skal forbedres og optimeres (ibid.:266,268). Dette beskriver hun desuden også som *kønnet kropsarbejde*, hvor der hersker forskelligartede diskursive regimer, for hvordan sundhed skal performes: *"... hvorledes det kønnede arbejde på kroppen foregår som en forhandling af, hvorledes den kvindelige krop bør se ud, og hvilke typer kropsarbejde der er passende"* (ibid.:264-266). Et centralt aspekt ved dette kropsarbejde er ifølge Thualagant, at sundhed er koblet til handling; det er noget vi gør og performer med forskellige interventioner, som eksempelvis træning eller vægttabsmedicin (ibid.:270).

2.1.2. Tykhed og (u)synlighed

Sociologen Jeannine A. Gailey præsenterer i sin bog *The Hyper(in)visible Fat Woman* resultater af en undersøgelse med interviews med 74 tykke kvinders oplevelser med at leve i en tykfobisk verden (Gailey 2014:5-6). Hun beskriver blandt andet en samfundsmæssig *rumlig diskrimination* og at tykke mennesker (særligt kvinder) kontinuerligt diskrimineres og udskammes (ibid.:14-15,49).

Gailey beskriver, hvordan vi fra en tidlig alder lærer at afkode hinandens positioner ud fra kropslige signaler, og at det at være tyk aflæses negativt (Gailey 2014:7). Hun fremhæver, hvordan det i interviewene blev tydeligt, at "... *having a fat body presents an apparent paradox because it is highly visible and publicly dissected and it is simultaneously marginalized and erased: It is hyper(in)visible*" (ibid.:166). Tykke kvinder repræsenterer således et paradoks, idet de både er hyper-synlige i kraft af deres kropsstørrelse, for eksempel i offentlige træningscentre, samtidig med at de er hyper-usynlige i forhold til rumlig diskrimination. Tykke kvinder kan ikke "passere" som tynde; deres abjekthed/stigma er hyper-synlig (ibid.:7,18,35,69,154).

Gailey fremhæver, at denne andetgørelse som hyper(u)synligheden skaber, er kønnet; kvinder er ifølge hendes analyse under mere pres for at leve op til de herskende skønhedsidealiser (ibid.:32,58,63,168). Hun beskriver, hvordan "*Women who are fat also deny the patriarchal ideals of the "perfect" form because their bodies are often viewed as simultaneously masculine and feminine*"; deres kroppe kodes som maskuline, da de fysisk fylder mere i det sociale rum, og som "ultra-feminine," fordi deres kroppe er bløde og runde (ibid.:79,112). Attraktive (tynde/slanke) kroppe har derimod det privilegie at tilhøre en *umarkeret kategori* (unmarked category), der kan træde ind og ud af (u)synligheden (ibid.:11,138). Gaileys begrebsliggørelse af den (u)synlighed tykke kvinder lever under kan således bidrage til denne undersøgelse til at belyse, hvorledes kvinderne navigerer i verden.

Endnu et centralt aspekt ved Gaileys undersøgelse er analysen af *medikalisering* og såkaldt *healthism* i forhold til det at navigere i verdenen som en tyk kvinde. I lighed med Harjunens beskrivelse af, hvordan neoliberale logikker styrer vores fokus på tyndhed som lig med sundhed, beskriver Gailey, hvordan "... *the neoliberal focus on health (especially the assumption that thinness signifies health) and the medicalization or healthicization of fat perpetuates the hyper(in)visibility of fat women*" (ibid.:86). Medikaliseringen betyder, at tilstande, der tidligere ikke blev anset som en medicinsk tilstand, underlægges medicinsk behandling; eksempelvis i forhold til forekomsten af vægttabsmedicin. Det er individets ansvar og moralske forpligtelse at være sund (tynd) og drage nytte af de medicinske muligheder for at opnå dette, hvilket i særlig grad påvirker kvinder (ibid.:84 & 87). Denne medikalisering hænger sammen med healthism, der dækker over fokuset på sundhed i vestlige samfund, der indebærer en "illusion om personlig frihed" til træffe beslutninger om eget helbred. Dog er det overordnede moralske imperativ om at være tynd, ifølge Gailey, nærmere en del af *disciplinær medicin* (disciplinary medicine) og "... *the neoliberal requirement that citizens maintain their "health" so that they can work and participate in the*

economy” (Gailey 2014:87-89). Kroppen er ifølge Gailey således underlagt personlig investering og normativ kontrol, og derfor opfattes kroppe, der ikke følger idealet om tyndhed, som en ”trussel mod den sociale orden” (ibid.:79). Disse pointer angående medikalisering og healthism er således væsentlige til analyse af, hvilken betydning vægttabsmedicin som Wegovy kan spille i tykke kvinders liv.

2.2. Tykhed og det gode liv

I dette afsnit vil jeg med udgangspunkt i en række nedslag i Sara Ahmeds forfatterskab beskrive hendes teoretiske perspektiver på, hvordan vi ensrettes mod bestemte idealer for livsførelse og hvordan bestemte kroppe tilskrives visse karakteristika. Dette vil jeg i analysen og interviewene drage inspiration fra for at undersøge, hvordan bestemte kroppe associeres med bestemte forestillinger, og hvordan idealer om kropsstørrelse guider os imod bestemte liv.

I bogen *The Promise of Happiness* undersøger Sara Ahmed, hvordan ”happiness” er knyttet til forestillinger om bestemte livsformer; ikke som et forsøg på at definere ordet, men nærmere for at afdække hvad begrebet gør som overordnet retningslinje for det gode liv (Ahmed 2010:2,15). Det engelske ord ”happiness” kan både oversættes til glæde og lykke. Jeg har valgt at anvende lykke, da det i højere grad refererer til ”... *den (livs)situation man befinder sig i,*” hvor glæde nærmere betegner en flygtig stemning og i højere grad knytter sig til ordet ”joy”, som Ahmed også pointerer ikke bør forveksles med ”happiness” (ibid.:214; Den Danske Ordbog u.å. a & b).

Ahmeds overordnede mål med bogen er at afdække, hvordan normative forestillinger om lykke som beskrivende for det ideelle liv ensretter individers livsførelse (Ahmed 2010:13). Hun forholder sig kritisk til lykke som en ”teknik til at leve det gode liv” og som en overordnet kulturel vending, hvor lykke fylder kulturelt, forskningsmæssigt og politisk som en indikator for menneskelige og samfundsmæssige fremskridt. Dette betegner Ahmed som *lykke-industrien* (ibid.:2-7,12).

Lykke som overordnet mål for det gode/rigtige liv repræsenterer ifølge Ahmed et individuelt ansvar, og den altoverskyggende lykke-industri medvirker ifølge hendes analyse til at disciplinere individer til at stræbe efter og indordne sig bestemte liv og praksisser, der fastholder individer i kontinuerlige selvforbedringsprojekter; eksempelvis vægttabsinterventioner (ibid.:8-10; Ahmed 2017:50). Ahmed beskriver også lykke som instrumentaliseret: ”*The promise of happiness takes this form: if you have this or have that, or if you do this or do that, then happiness is what follows*” (Ahmed 2010:29). Dermed bliver løftet om lykke også fremtids- og målorienteret; man opnår lykke, hvis man følger den rette kulturelt foreskrevne vej. Lykke er ifølge Ahmed ikke en følelse man

oplever i nuet, men snarere en forestilling om at nå en destination, hvor man opnår lykke (Ahmed 2010:9,14,29). Dette knytter sig til begrebet *lykkearkiver* (happiness archives) som beskrives af Ahmed som "... *a set of ideas, thoughts, narratives, images, impressions about what is happiness*"; med andre ord er det de historier, der illustrerer idealerne for lykke (ibid.:15).

Ahmed beskæftiger sig i bogen med såkaldte *forskrifter for lykke* (happiness scripts), der dækker over adfærds-forskrifter og moralske hierarkier inden for lykke, og hvordan bestemte livsvalg og praksisser ophøjes, samt de sanktioner individer risikerer, hvis ikke de efterstræber de rigtige former for lykke (ibid.:7,12-13,91). Et eksempel på sådan en forskrift kunne således være tyndhed, eller det Ahmed beskriver som *kønnede forskrifter for lykke* (gendered scripts), der foreskriver, hvordan mænd og kvinder på forskelligvis skal agere for at opnå lykke, hvor det at gøre andre lykkelige i høj grad tilskrives kvinder, og deri ligger der en betydelig mængde følelsesarbejde for kvinder (ibid.:59; Ahmed 2017:58).

En afvigelse fra disse forskrifter er lig med ulykke og konsekvenser for ens liv: "*Unhappiness is pushed to the margins, which means certain bodies are pushed to the margins, in order that the unhappiness that is assumed to reside within these bodies does not threaten the happiness that has been given*", hvilket kunne gælde for kroppe, der ikke efterlever idealet om en tynd krop (Ahmed 2010:91,**97-98**). Ahmed tilskriver lykke et assimilations-narrativ, og en manglende evne til at indordne sig og stræbe efter det rigtige liv medfører marginalisering og fremmedgørelse (ibid.:112,156). Dette assimilations-narrativ knytter sig også til Ahmeds beskrivelse af *lykkelig diversitet* (happy diversity) i beskrivelsen af, hvordan multikulturalisme kan transformeres til et lykkeobjekt; "... *we could say that diversity becomes happy when it involves loyalty to what has already been given as a national ideal. Happiness is promised in return for loyalty to the nation, where loyalty is expressed as 'giving' diversity to the nation through playing its game*" (Ahmed 2008:2). Lykke kan således opnås for selv fremmedgjorte kroppe, hvis de tilstræber loyalitet overfor de eksisterende normer og forskrifter for lykke ved eksempelvis at arbejde på at tabe sig. Samtidig er lykke som en følelse prekær ifølge Ahmed; det er vanskeligt at forblive på den snævert formulerede sti til lykke, og risikoen for at træde ved siden af og risikere ulykke er dermed stor (Ahmed 2010:26). Dette knytter Ahmed til begrebet *affect aliens*, der betegner de individer, som ikke forener sig med verden og forestillinger om lykke i overensstemmelse med de herskende normer for lykke, eksempelvis at have en tynd krop: "*To be alienated from happiness is to recognize not only that you are the one who is out of place but also that you cannot make yourself be in place, that you cannot make yourself belong "anywhere"*" (ibid.:**156-157**,164). Individer

risikerer fremmedgørelse, at blive affect aliens, når de ikke oplever den samme lykkefølelse af bestemte objekter, som kulturelt er blevet tilskrevet som lykke (Ahmed 2008:5).

Et af hovedbegreberne i *The Promise of Happiness* er netop såkaldte *lykkeobjekter* (happy objects), som Ahmed kort definerer som "... *those objects that affect us in the best way*" (Ahmed 2010:22). Selvom lykke dækker over en indre oplevelse/følelse, er lykke ifølge Ahmed stort set altid orienteret mod objekter; ikke kun forstået som fysiske genstande, men også eksempelvis kropslige transformationer betegner hun som lykkeobjekter, hvilket vægttab kunne være et eksempel på (ibid.:5,21,23,29). Disse objekter er ikke neutrale; de er på forhånd kulturelt definerede af normer for god smag, og lykke som moralsk påbud lærer subjekter at blive "påvirket af objekter på den korrekte måde" (ibid.:34-36,38). Lykke er således ikke en iboende kvalitet ved disse objekter, men der er snarere tale om et løfte eller formodning om lykke gennem nærhed til disse objekter (Ahmed 2008:4-5).

Lykke indebærer dermed en intentionalitet; vi orienterer os mod lykkeobjekter som midler til at føre os på rette vej. Temporalitet er således et væsentligt aspekt af lykke, idet forestillingen herom er placeret i fremtiden som en forventning, et ønske eller håb, der allerede er defineret i vores bevidsthed ud fra kulturelle forestillinger om det gode/rigtige liv (Ahmed 2010:26,28-29,181). Heri ligger også løftet i titlen på bogen; lykke er et socialt løfte, der indebærer, at hvis du følger den foreskrevne vej og orienterer dig mod lykkeobjekter, venter lykken på dig: "*Hope is an investment that the paths we follow will get us somewhere*" (ibid.:32-33,183; Ahmed 2017:46-47). Dog fremfører Ahmed også, at "nogle kroppe i højere grad end andre besidder løftet om lykke"; eksempelvis i kraft af subjektets nærhed til lykkeobjekter, såsom tyndhed (Ahmed 2010:45).

Udover orientering og temporalitet tilskriver Ahmed også lykkeobjekter en social dimension: "*We align ourselves with others by investing in the same objects as the cause of happiness,*" og derigennem opnår vi tilhørsforhold i såkaldte *affektive fællesskaber* (affective communities) (ibid.:38). Ifølge Ahmed opnår lykkeobjekter mere status og moralsk anseelse, desto mere de cirkulerer, reproduceres og anerkendes som attråværdig af flere mennesker. Det er dog ikke selve følelsen af lykke, der cirkulerer, men nærmere en fælles orientering mod bestemte objekter (ibid.:38,44-45,48). Løftet om lykke indebærer således vedvarende arbejde og disciplinering, orienteret mod idealet for det gode/rigtige liv og en efterlevelse af bestemte normer, der orienterer vores liv mod fælles idealer (ibid.:15,44; Ahmed 2017:43).

2.2.1. Den tykke kvinde som en feminist killjoy

En central skikkelse i Ahmeds forfatterskab er *the feminist killjoy* eller *the female troublemaker*. Denne figur kendetegnes ved at "ødelægge den gode stemning" ved at påpege uligheder, uretfærdigheder og lignende, og som stiller spørgsmålstejn ved herskende normer og forskrifter (Ahmed 2010:60-61,116). Denne karakter spolerer andres lykke ved at problematisere bestemte normer og adfærd - eksempelvis forskrifter for, hvordan man opnår lykke (ibid.; Ahmed 2017:185). Ahmed beskriver desuden også feminist killjoys som affect aliens; de bliver ikke lykkelige af de rigtige ting, og de følger ikke de rigtige forskrifter for lykke (Ahmed 2008:6; Ahmed 2017:57). The feminist killjoy er derfor mærket af ulykke, og tykke kroppe kan med Ahmeds begreber beskrives som *hindringspunkter* (blockage points), da de modsætter sig den gængse opfattelse af løftet om lykke, eksempelvis ved ikke at leve op til idealet om en tynd krop (Ahmed 2008:6; Ahmed 2010:65).

Ahmed fremhæver desuden, hvordan nogle kroppe mødes mere negativt og i højere tilskrives ulykke end andre, hvilket illustreres med eksemplet "den vrede sorte kvinde" (Ahmed 2008:6; Ahmed 2010:66-67). Tykhed kunne også være et eksempel herpå. Dermed er the feminist killjoy eller the affect alien ikke kun positioner individer selv kan indtage, men i høj grad også noget der påhæftes eller tilskrives kroppe ude fra, uagtet om vedkommende ønsker at være troublemaker, kan det at blive læst som i opposition til overordnede lykkeobjekter gøre at, man tilskrives disse roller. At bibeholde en offentlig bekvemmelighed kræver ifølge Ahmeds analyse desuden, at kroppe som står i kontrast til opfattelsen af lykke og lykkeobjekter i højere grad skjules, for ikke at påføre andre ulykke (Ahmed 2008:6-7). The feminist killjoy står i vejen for denne organiske solidaritet ved at stille sig udenfor og stille spørgsmålstejn ved de overordnede forskrifter for lykke og lykkeobjekter (Ahmed 2010:213).

Gennemgående for Ahmeds brug af the feminist killjoy er nødvendigheden heraf; bare fordi vi ikke adresserer problemerne med ulykkelige emner såsom sexismen eller tykfobi, forsvinder de ikke (ibid.:66; Ahmed 2017:37). Bevidsthedsudvidelsen, der ligger bag det at blive en feminist killjoy, kan udvide mulighederne for ens livsførelse, samtidig med at der ligger et forandringspotentiale, idet ensrettetheden mod bestemte normer for lykke skygger for hvad Ahmed kalder *ulykkearkiver* (unhappy archives); vidnesbyrd om verdens uretfærdigheder, der står som modsætning til de tidligere nævnte lykkearkiver, eksempelvis vidnesbyrd fra tykaktivister, der pointerer stigmatisering af tykke mennesker (Ahmed 2010:17-18; Ahmed 2017:47,55). The feminist killjoy er ifølge Ahmed

essentiell, fordi denne figur kan pointere verdens urimeligheder, og repræsenterer derigennem et forandringspotentiale.

2.2.2. Følelsesmæssig klæbrighed knyttet til bestemte kroppe

Ahmed knytter desuden det at være en feminist killjoy til, hvordan bestemte kroppe tilskrives negative følelser (Ahmed 2008:7; Ahmed 2010:66). At påpege verdens uretfærdigheder og stille sig i opposition til normative forskrifter for lykke medfører, at man får påhæftet et negativitetsstempel. Beslægtet hermed anvender Ahmed i bogen *The Cultural Politics of Emotions* begrebet *klæbrighed* (stickiness) til at beskrive følelsers performative natur, og hvordan bestemte følelser tilskrives og klæber sig til bestemte kroppe og livsformer i mødet mellem mennesker (Ahmed 2014:13,52-53,194). Ahmeds hensigt med dette begreb er at undersøge, hvordan følelser skaber subjekters kropslige overflader (ibid.:1,4,10). Eksempelvis beskriver Ahmed "... *how certain bodies are seen as the origin of bad feelings, as getting in the way of public happiness...*", hvilket eksempel kunne være the feminist killjoy, men det kunne potentielt også beskrive hvordan tykke kroppe tilskrives ulykke ved ikke at underordne sig slankhed som en forskrift for lykke (Ahmed 2008:1).

At "gøre" følelser er ifølge Ahmed baseret på en klæbrighed mellem forskellige tegn og kroppe, hvor følelserne materialiseres gennem kroppes overflader (Ahmed 2014:191). Eksempelvis kan følelsen af afsky klæbe sig til tykke kroppe eller andre tegn, der afviger fra de idealiserede forskrifter for lykke, der kan medføre en følelse af skam; "... *shame can become a form of identification in the very failure of an identity to embody an ideal...*" (ibid.:85,108). Hvordan kroppe aflæses og hvad der klæber til bestemte kroppe er historisk bestemt: "... *we can think of stickiness as an effect of surfacing, as an effect of the histories of contact between bodies, objects, and signs*" (ibid.:54,90). Det er således et resultat af en relationel proces; tegnene, der klæber fast, artikuleres og tilskrives af andre, og dermed ligger der også en sproglig magt i at kunne klæbe bestemte følelser til visse kroppe (ibid.:91-92,195). Eksempelvis kan bestemte følelser klæbe til kroppe baseret på førnævnte lykkeobjekter og ens nærhed hertil.

I Ahmeds arbejde er der således en række begreber, der relaterer sig til denne undersøgelse af tykke kvinder, kropslighed og vægttab, som jeg vil anvende til at analysere, hvordan sundhed som tyndhed (sundhed) fungerer som et kulturelt imperativ for det gode liv. Disse begreber omfatter lykkeobjekter, ulykke, forskrifter for lykke, (u)lykkearkiver, affect aliens samt the feminist killjoy. Jeg vil anvende Ahmeds overordnede analyse af lykke som et altoverskyggende ideal for livsførelse

i samspil med de teoretiske pointer fra Harjunen, Gailey og Thualagant, til at analysere og undersøge tykke kvinders selvforståelse og væren i verden, med vægttabsmedicinen Wegovy som nutidig prisme til at forstå vilkårene hvormed kvinderne agerer under.

3. En adaptiv, kvalitativ metodisk tilgang

Generelt er min metodiske tilgang karakteriseret ved en adaptiv forskningsproces med en vekselvirkning mellem teori og empiri (Jacobsen 2007:261-262). Dette gør jeg for at have en åben tilgang til empirien og uventede perspektiver, samtidig med at de teoretiske vinkler spiller en gennemgående rolle. Den adaptive tilgang afspejles også ved min stræben efter at integrere mere individualistiske og strukturelle perspektiver for at kunne analysere, hvordan det opleves at være en tyk kvinde i et tyndhedsfokuseret samfund (ibid.:252).

Jeg har valgt en kvalitativ tilgang og vil bruge interviews til at belyse problemstillingen. Dette valg er blandt andet inspireret af eksempler fra tykhedsforskningen med det formål at bevæge mig væk fra en "disembodied" tilgang til tykke kroppe, som ofte findes i kvantitative tilgange, hvor fænomenet reduceres til en kvantificering af eksempelvis BMI eller kropsvægt (Hopkins & Lloyd 2015:305). Med min tilgang til fænomenet anser jeg således ikke kun tykthed som et kvantificerbart mål for sundhed, men snarere som kontingent ud fra en socialkonstruktivistisk inspireret tilgang (jf. næste afsnit).

Min hensigt er at få indblik i selvidentificerede tykke kvinders oplevelser og synspunkter gennem interviews for at bevæge mig i en mere kritisk retning i forhold til, hvordan tykthed ofte problematiseres (Hopkins & Lloyd 2015:305,308-309). Derfor anvender jeg semistrukturerede interviews, da denne metodiske tilgang er "*... yderst velegnet til at opnå indsigt i det enkelte menneskes livsverden*", hvilket er det jeg søger indsigt i (Poulsen 2019:99). Jeg anvender denne interviewtilgang, da jeg ønsker at være fleksibel i forhold til spørgsmålene og temaerne, jeg har udarbejdet i interviewguiden (Bilag 2), og for at være aktivt lyttende og åben over for nye perspektiver. Jeg har struktureret interviewguiden ud fra temaer såsom "medikalisering af tykthed og Wegovy" for at give interviewene en vis struktur (Poulsen 2019:98,104-105). Temaerne og interviewspørgsmålene er formuleret med udgangspunkt i den eksisterende viden præsenteret i indledningen samt de tidligere beskrevne teoretiske perspektiver. Derudover er min metodiske tilgang også præget af de videnskabsteoretiske perspektiver, som jeg er inspireret af. Det vil jeg præsentere i det følgende afsnit.

3.1. En feministisk og socialkonstruktivistisk tilgang til tykthed

Jeg drager inspiration fra forskellige videnskabsteoretiske perspektiver i denne undersøgelse. Først og fremmest er jeg inspireret af epistemologisk socialkonstruktivisme, hvor jeg betragter tykthed som en fysisk virkelighed, men anser vores erkendelse og opfattelse af, hvad tykthed indebærer, som

socialt konstrueret (Collin 2015:326-327). Gennem interviews med tykke kvinder søger jeg, inspireret af filosofen Ian Hacking's beskrivelse af forskellige niveauer af socialkonstruktivistiske bestræbelser, at "afsløre" tykhed og tilknyttede fænomener som kontingente og potentielt foranderlige (ibid.:328).

Desuden er jeg inspireret af feministisk standpunktsteori, hvilket afspejles i mit valg af kvinder som erkendelsessubjekter i denne undersøgelse: "*Feministiske standpunktsteoretikere erstatter det abstrakte, rationelle subjekt med et kropsligt funderet kvindeligt subjekt med en specifik erfaringsverden som det alternative grundlag for sand erkendelse*" (Stormhøj 2014:476-477). Som beskrevet indledningsvist, er kvinder underlagt andre og ofte strengere kropsidealer, og derfor betragter jeg kvinder som besiddende meningsfuld viden og oplevelser angående tykhed. Jeg beskriver min tilgang som *inspireret* af feministisk standpunktsteori, idet denne tilgang indebærer en vis "essentialisering af kønnet", men jeg arbejder ikke ud fra en fast definition af det at være kvinde, ved at jeg eksempelvis ikke opsætter kriterier for, hvad det vil sige at være kvinde i min rekruttering, da jeg med min socialkonstruktivistiske inspiration anser køn som kontingent (ibid.:478).

Jeg finder det også relevant at reflektere over min egen positionalitet i forhold til emnet. Refleksivitet over egen position i vidensproduktionen spiller blandt andet en rolle i standpunktsteoretiske og konstruktivistiske strømninger, og derfor taler en refleksiv hensigt ind i tilgangene jeg drager inspiration fra (Macbeth 2001:36). Selvom vi til varierende grad altid møder hinanden kropsligt, bliver kroppe endnu mere præsente i en undersøgelse som denne, der omhandler tykhed, og derfor kan mine egne erfaringer som høj, tyk kvinde have en vis betydning for min tilgang såvel som for relationen til informanterne (Hopkins & Lloyd 2015:307). Derudover har min position også en betydning for min mere overordnede videnskabsteoretiske tilgang, hvortil jeg også drager inspiration fra den feministiske teoretiker Donna Haraway. Hun sætter blandt andet spørgsmålstegn ved objektivitets-doktrinen og reduktionisme i forskellige videnskaber, og for, at feministiske bestræbelser i stedet bør bero på, at der ikke er et Gude-lignende, altseende "gaze from nowhere" (Haraway 2013:186-189). Hun beskriver en feministisk objektivitet, der består af *situeret viden* (situated knowledge): "*Feminist objectivity is about limited location and situated knowledge, not about transcendence and splitting of subject and object*" (ibid.:188,190). Haraway taler for en epistemologi, hvor positionering og partiskhed er grundlaget for videnskabelige argumenter; at vi altid ser og tilgår et fænomen som ikke-neutrale, kropsliggjorte agenter, og at dette er gunstigt for vidensproduktion, da det muliggør en dybere indsigt i mønstrene der udgør den virkelighed vi

undersøger (Haraway 2013:191-192,195,200). Inspireret af Haraways begreb om situeret viden finder jeg det derfor væsentligt at være reflektiv angående min egen positionalitet i relation til fænomenet.

En mulig udfordring ved at inddrage min egen positionalitet kan være, at min tydeliggørelse af min position i relation til informanterne kan føre til en vis grad af indforståethed (Boero & Ingraham 2020:119). Dette har jeg været opmærksom på under udførelsen af interviewene og har stillet flere sonderende eller specificerende spørgsmål til de beskrivelser kvinderne berettede om, hvor jeg havde en idé om, at jeg ”kendte svaret”, fordi jeg kunne spejle oplevelsen eller følelsen, hvormed jeg i stedet forsøgte at få uddybet deres beskrivelse (Brinkmann & Kvale 2015d:190-191).

En yderligere udfordring ved denne situerede og kropsliggjorte viden i undersøgelser af marginaliserede grupper, som tykke kvinder kan karakteriseres som, pointeres også af Haraway: *”To see from below is neither easily learned nor unproblematic, even if ‘we’ ‘naturally’ inhabit the great underground terrain of subjugated knowledges”* (Haraway 2013:191). Min position som en fysisk stor person kan muligvis ikke helt sammenlignes med mine informanter, hvis man betragter tykthed som et spektrum, hvor der er forskel på, hvor meget man kropsstørrelsesmæssigt ”afviger” fra gængse normer. Relateret hertil har jeg blandt andet draget inspiration fra en tekst af professor i engelsk, Darci L. Thounes kaldet *Am I Fat?*, hvor hun netop berører kompleksiteterne ved tykthed; *”Fat operates as both construct and lived reality...”* (Thoune 2021:23). Her reflekterer hun over, om hun er ”tyk nok” til at udtale sig om udfordringer knyttet til tykthed, da hun også beskriver sig selv som ”den slags tyk som ofte passerer” (ibid.:24). Denne pointe relaterer sig således også til Gaileys beskrivelse af privilegierne af at tilhøre en umarkeret kategori, eller i hvert fald at være i nærheden heraf, og at man derved i højere grad selv kan træde ind og ud af hyper(u)synligheden (jf. afsnit 2.1.2.). Disse overvejelser er derfor også nogle jeg tager med mig videre i det metodiske og analytiske arbejde.

Samtidig kan der også være andre intersektioner såsom klasse, etnicitet eller seksualitet, der gør at nogle tykke kvinder er yderligere marginaliserede end andre, hvor jeg som etnisk dansk, heteroseksuel, ciskønnet, able-bodied, universitetsstuderende har en bestemt position, der gør, at selvom jeg er høj og tyk, ikke nødvendigvis er situeret et sted, hvorfra jeg kan agere talerør for alle i denne potentielt marginaliserede gruppe (Hopkins & Lloyd 2015:307). Derfor er der fokus på kvindernes udsagn og oplevelser fremfor mine egne, omend min position kan have en rolle at spille i vidensproduktionen i selve interviewsituationerne.

3.2. Rekruttering

For at undersøge, hvordan det opleves at være en tyk kvinde i et tyndhedsfokuseret samfund, har jeg som beskrevet valgt at bruge vægttabsmedicinen Wegovy som en indgangsvinkel til at belyse fænomenet fra et aktuelt perspektiv. Mit mål er derfor at rekruttere både selvidentificerede tykke kvinder, der tager Wegovy, og nogle, der ikke gør det, for at høre deres tanker om, hvordan det er for dem at være en tyk kvinde i et tyndhedsfokuseret samfund, samt deres overvejelser omkring til-/fravalget af Wegovy. Dette anser jeg som væsentligt for at kunne belyse problemstillingen fra forskellige vinkler.

Under rekrutteringen opstillede jeg ikke andre kriterier end at jeg søgte tykke kvinder, der har til- eller fravalgt Wegovy, samtidig med at jeg undlod at fastsætte kriterier for hverken kategorien kvinde eller tyk. Jeg var desuden særligt opmærksom på sproget i mine henvendelser angående tyk, da det som nævnt kan være en belastet betegnelse (jf. afsnit 1.2.1.; Hopkins & Lloyd 2015:306). Derfor formulerede jeg rekrutteringsopslaget således: *"Betragter du dig selv som en tyk/plussize/kurvet kvinde..."*, for ikke at afholde potentielle informanter fra at henvende sig, hvis de nu ikke anvender eller relaterer sig til betegnelsen tyk (Bilag 1). En mulig følgevirkning af at rekruttere selvidentificerede tykke kvinder kan være, at informanterne ikke nødvendigvis er tykke ifølge almindelige medicinske standarder såsom BMI, men som alligevel kan ræsonnere med de erfaringer og følelser det at leve i en større krop kan afføde (Hopkins & Lloyd 2015:306). Eftersom mit formål ikke er at undersøge tykhed ud fra et medicinsk perspektiv, men derimod at forstå kvindernes oplevelser af at leve i en tyk krop, anså jeg ikke dette som et problem. Dog kræver Sundhedsstyrelsens regler, at man skal have en BMI på mindst 30, eller BMI mellem 27 og 30 kombineret med vægtrelaterede tilstande, for at være berettiget til at få Wegovy, hvilket betyder, at informanterne, der tager Wegovy, vil have en BMI, der kvalificerer dem som "overvægtige" (Sundhedsstyrelsen 2023). Baseret på min tilgang til tykhed vurderer jeg dog ikke, at dette ændrer deres position som tykke, da min rekruttering er baseret på en opfattelse af tykhed som kontingent.

Inden jeg indledte en mere målrettet rekruttering, henvendte en bekendt, der bruger Wegovy, sig til mig og tilbød sig som informant. Jeg havde overvejelser om, hvorvidt vores bekendtskab kunne påvirke interviewprocessen, men da det kun var et perifært bekendtskab, vurderede jeg, at det ikke ville have en væsentlig indflydelse på interviewsituationen. Hun blev derfor den første informant. Indledningsvist i rekrutteringsprocessen delte jeg et rekrutteringsopslag på min private Facebookprofil, som blev bredt delt af mit netværk. Samme opslag delte jeg i diverse

Facebookgrupper omhandlende Wegovy og vægttab (efter aftale med gruppeadministratorerne), hvor jeg fik kontakt til fem informanter, der tager Wegovy. Derudover delte jeg også opslaget i Facebookgrupper omhandlende vægttab uden fokus på Wegovy, samt i mere feministiske grupper, for at få kontakt til informanter, der ikke tager Wegovy. På baggrund heraf fik jeg fire informanter. Generelt var det nemmere at få interviewaftaler med Wegovy-brugere end med kvinder, der ikke bruger medicinen, hvilket jeg i retrospekt har overvejet kunne skyldes, at den del af henvendelsen var for vag (Bilag 1). Derfor igangsætte jeg yderligere tiltag for at skabe kontakt til denne gruppe, da jeg vurderede, at det ville være hensigtsmæssigt at have en ligelig fordeling af Wegovy-brugere og ikke Wegovy-brugere. Jeg kontaktede en række offentlige profiler på Instagram, der har udtalt sig om ikke at ville anvende Wegovy, hvoraf to tilbød at deltage i interviews.

Jeg endte derfor med i alt 12 informanter: seks tykke kvinder, der tager Wegovy, og seks tykke kvinder, der ikke gør det. Det kan være vanskeligt at fastsætte kriterier eller vurdere, hvornår et mætningspunkt er nået i forhold til rekruttering til kvalitative analyser som denne, men efterhånden som interviewene skred frem, opstod der gentagelser, og jeg begyndte at kunne identificere mønstre i samtalerne. Derfor vurderede jeg at stoppe min empiriindsamling efter de 12 interviews (Poulsen 2019:101). Informanterne er præsenteret i nedenstående tabel 1.

Tabel 1: Informantkarakteristika

Navn	Alder	Beskæftigelse	Bopæl	Civilstatus	Børn
<i>Wegovy-brugere</i>					
Clara	Midten af 20'erne	Studerende	Jylland	Forlovet	Nej
Lotte	Omkring 50	Undervisning	Sjælland	Gift	2 børn
Maja	I 30'erne	IT	Sjælland	Single	Nej
Sif	I 30'erne	Arbejdsløs; venter på afklaring om evt. flexjob/førtidspension	Jylland	Åbent forhold	Nej
Tilde	Omkring 30	Sundhedsfaglig	Jylland	Kæreste	2 børn
Tove	Omkring 40	Kontoradministration	Sjælland	Gift	4 børn
<i>Ikke Wegovy-brugere</i>					
Ane	I 30'erne	Undervisning	Jylland	Kæreste	1 barn (gravid)
Daina	Omkring 40	Coach	Jylland	Single	3 børn

Freja	I 30'erne	Tykaktivist (job ved siden af)	Jylland	Gift	Nej
Ida	Omkring 50	Omsorgsarbejde	Jylland	Gift	2 børn
Sara	Omkring 40	Journalistik	Jylland	Kæreste	Nej
Sine	Omkring 60	Arbejdsløs; venter på afklaring om evt. førtidspension	Jylland	Samlever	Nej

Fremadrettet vil jeg sætte "(w)" efter navnene på kvinderne, der tager Wegovy, for nemmere at kunne adskille dem. Efter at have beskrevet rekrutteringsprocessen og givet en kort introduktion til kvinderne, vil jeg i det følgende præsentere mine metodiske overvejelser omkring forløbet af de 12 interviews.

3.3. Interviewenes forløb

Før interviewene sendte jeg samtykkeerklæringer til alle informanterne baseret på Aalborg Universitets standardversion, som jeg har modtaget underskrevne versioner af fra alle 12 kvinder. Jeg indledte hvert interview med en kort præsentation af mig selv og projektet, hvor jeg delte min egen position som en høj, tyk kvinde, da jeg anså den potentielle spejling som betydningsfuld for at etablere en tillid mellem informanterne og mig som interviewer, da emner som krop og tykthed kan være behæftet med meget personlige og negative følelser (Poulsen 2019:106). Her drog jeg blandt andet inspiration fra sociologerne Natalie Boero og Natalie Ingraham, der beskriver fordelene ved at etablere en forbindelse mellem interviewer og informant ved undersøgelser af tykthed, da emner relateret til krop kan være ret personlige og behæftet med stærke følelser (Boero & Ingraham 2020:118). Min positionalitet og nærhed til feltet kommer hovedsageligt til udtryk som et metodisk greb, da jeg i den kommende analyse har fokus på kvindernes oplevelser.

Desuden forklarede jeg også indledningsvist, at jeg fortrinsvist anvender tyk som en neutral term, og spurgte kvinderne om deres præferencer for betegnelsen. Alle informanterne var enige i at anvende termen "tyk", og nogle foretrak den endda selv (Bilag 4 l.5; Bilag 5 l.6-8; Bilag 6 l.6-7; Bilag 7 l.6-8; Bilag 8 l.6-10; Bilag 9 l.6-10; Bilag 10 l.21-22; Bilag 11 l.6-8; Bilag 12 l.6-9; Bilag 13 l.6-8; Bilag 14 l.6-13; Bilag 15 l.6-13).

Interviewene varede mellem 40 minutter og 1,5 time og blev primært afholdt online på Teams eller Zoom, med undtagelse af ét interview, der fandt sted hjemme hos informanten. Jeg oplevede ikke nogen mærkbar forskel på det at interviewe fysisk og online, men sandsynligvis ville der have været en forskel, havde jeg foretaget alle interviewene fysisk, for som litteraturen jeg har inddraget

understreger, møder vi hinanden kropsligt. At interviewene primært foregik online medførte, at informanterne og jeg kun så hinanden fra brystet og opefter, og vores indbyrdes læsning af hinandens kroppe har været hæmmet af dette faktum. Derfor oplevede jeg i interviewene ikke en lige så høj grad af ”formodninger om fælles oplevelser” fra informanternes side af, som jeg blandt andet har læst eksempler på fra førnævnte Boero og Ingraham (Boero & Ingraham 2020:118-119). Alligevel erfarede jeg en samhørighed mellem informanterne og mig selv, hvilket muligvis havde taget sig anderledes ud, havde jeg ikke situeret mig selv over for informanterne, eller hvis jeg havde været tynd. Eksempelvis fortalte Clara(w) om udfordringer med at finde tøj som tyk, hvor jeg supplerede med lignende oplevelser og skam over at gå ind i plussize-forretninger, hvorefter Clara(w) fortalte mere detaljeret om en konkret følsom oplevelse hun havde i et prøverum (Bilag 5 l.397-418). Sådanne udvekslinger kan således have været et resultat af, at jeg selv er tyk og anvendte det i interviewene til at relatere til kvindernes fortællinger. Dette vil jeg uddybe yderligere i det kommende afsnit.

3.3.1. Forhandling af tykhed

Selvom min egen position kom i spil i interviewene, blev den ikke det primære fokus, da jeg søgte at lægge vægt på informanternes oplevelser og tanker. Jeg efterstræbte som nævnt at anvende min nærhed til feltet aktivt, inspireret af Haraway, men også af forskellige undersøgelser omhandlende tykhed, hvor forskerne har anvendt deres egen position som tykke for at oprette en relation til informanterne (Boero & Ingraham 2020:118; Davis & Khonach 2020:111; Hopkins & Lloyd 2015:307-308; Stoll & Thoun 2020:96). Eksempelvis kom min egen positionalitet konkret til udtryk i interviewene ved flere tilfælde, hvor jeg kunne genkende oplevelser eller følelser, som informanterne delte i forhold til udfordringerne ved at finde tøj som tyk (Bilag 5 l.392-406; Bilag 10 l.423-430; Bilag 13 l.186-192; Bilag 15 l.186-202). Jeg oplevede at denne gensidige forståelse fremmede dybere samtaler om emnet.

Inspireret af forskning angående kropsstørrelses betydning i tykhedsforskning, har jeg også reflekteret over, hvordan tykhed også blev forhandlet i interviewene (Hopkins & Lloyd 2015:307-308). I interviewene med Daina og Lotte(w), oplevede jeg, at min position som tyk blev konstrueret i interviewene, og at min positionalitet tog sig forskelligt ud i interviewene (ibid.). I disse interview opstod der en form for indirekte forhandling af tykhed. Jeg oplevede, at eksempelvis Daina, der også visuelt er større end jeg er, gentagende gange understregede forskellen på at være ”svært overvægtig” og blot en smule tyk (Bilag 6 l.28-31,160-165,297-302). Her erfarede jeg, at min positionalitet fik en anden betydning, for selvom jeg har haft negative oplevelser ved at være tyk,

var det tydeligt at mærke, at Daina så forskellige grader af tykhed som værende hæftet med forskellige oplevelser, og jeg lyttede derfor blot til Dainas fortællinger uden at bringe mig selv på banen. En lignende oplevelse opstod også i interviewet med Lotte(w):

”Lotte: [] jeg ligger i hvert fald, da jeg startede på Wegovy lå jeg i den vægtklasse der hedder sygeligt overvægtig

Cecilie: Det er jo også en meget voldsom betegnelse

Lotte: Ja, men det er jo ikke forkert (griner) det er jo en vægtklasse som kan være potentielt livstruende, så det er jo ikke forkert, og så kan det godt være, at det er en ubehagelig tanke om sig selv, at man ikke er stoppet i tide og har ladet det komme så vidt, men det gør det jo ikke forkert...” (Bilag 9 l.9-14)

I denne udveksling med Lotte(w) blev det tydeligt, at hun var bevidst om, hvordan hendes placering på vægtspektret påvirkede hendes liv. I disse tilfælde erfarede jeg, at min position som tyk ikke kunne bidrage på samme måde som i andre interviews, og jeg valgte derfor at træde mere tilbage og lytte. Derfor oplevede jeg i mindre grad, at min positionalitet kunne bidrage med noget i disse interviews, og det oplevedes nærmest forkert at forsøge at relatere til deres oplevelser, da jeg ikke oplevede at kunne påkalde mig tykhed på samme måde som ved de andre interviews. Disse erfaringer mindede mig om kompleksiteten ved tykhed og de forskellige perspektiver, der kan opstå afhængigt af ens visuelle tykhed. Disse erfaringer minder således om førnævnte Thounes tekst *Am I Fat?*, da jeg i disse eksempler blev konfronteret med kompleksiteterne i tykhed, og at der kan være betydningsfulde forskelle i oplevelser alt efter hvor synlig ens tykhed er (Thoune 2021:23-24). Interviewene med Daina og Lotte(w) forløb dog fint, men det er blot nogle interessante overvejelser jeg har gjort mig efterfølgende omkring betydningen af min rolle i interviewene.

3.4. Transskription

Alle 12 interviews blev lydoptaget og efterfølgende transskriberet med en selektiv tilgang. Transskription kan anses som det første led i ens analyseproces, idet der er tale om en oversættelse fra en levende samtale med kropssprog, mimik og lignende, til et efterfølgende skriftligt produkt (Brinkmann & Kvale 2015c:235-238). Med den selektive tilgang har jeg foretaget en række fravalg og tilvalg af passager og eksempler baseret på min vurdering af deres relevans for problemstillingen. Jeg udelod primært gentagende ord og fyldeord som ”øh” eller ”ja”, markeret med [] for at angive, hvor korte dele af samtalen er udeladt. Længere udeladelser, såsom

detaljerede kostbeskrivelser eller anekdoter, der ikke vedrører problemstillingen, er markeret med et linjeskift. Korte pauser i samtalen er angivet med "...". Desuden forkortede jeg lejlighedsvis mine egne spørgsmål for at forenkle transskriptionen og øge læsbarheden til analysen, hvilket blev markeret med [] omkring spørgsmålet.

Derudover er biografiske oplysninger såsom navne blevet ændret, og specifikke detaljer som alder og beskæftigelse er blevet anonymiseret. Eventuelle navne på partnere eller børn blev enten udeladt eller markeret med "XX" af hensyn til anonymitet.

3.5. Analysestrategi og kodning

Som det gentagne gange er fremhævet i metodelitteraturen, er analysen ikke en isoleret del af undersøgelsesprocessen (Brinkmann & Tanggaard 2015:45; Jacobsen 2007:271), men indledes allerede ved forberedelsen til interviewene, hvor forhåndskendskab til feltet og valgt teori spiller en central rolle (Poulsen 2019:111). Mit analytiske arbejde er ligeledes undersøgelsens øvrige elementer inspireret af epistemologisk socialkonstruktivisme, hvor jeg anvender en dekonstruktiv tilgang til fænomenet tykthed og dets konnotationer i forhold til eksempelvis opfattelsen af sundhed og vægttab (Brinkmann & Kvale 2015b:299-300). I tråd med min adaptive tilgang, er mine analytiske bestræbelser inspireret af forskellige tilgange inkluderer og elementer af bricolage; en meningsdannende tilgang, hvor jeg søger efter sammenhænge i empirien, samt "analyse som teoretisk læsning", hvor synteserne relateres til eksisterende forskning og udvalgte teoretiske perspektiver (Brinkmann & Kvale 2015a:303-306).

Analysen blev indledt med en gennemlæsning af de 12 transskriptioner for at opnå et overblik (Poulsen 2019:111). Jeg noterede hovedbudskaberne i alle interviewene, hvilket fungerede som en indledende prækodning af empirien (Jacobsen 2007:268). Disse empiridrevne koder blev formuleret ud fra emner, som informanterne berørte, og som relaterede sig til eksisterende forskning præsenteret i indledningen, eller emner, der gentog sig i interviewene og dermed blev anset som essentielle aspekter af kvindernes oplevelser som tykke kvinder i et tyndhedsfokuseret samfund, såsom "dating, intimitet & seksualitet" eller "tøj" (Bilag 3).

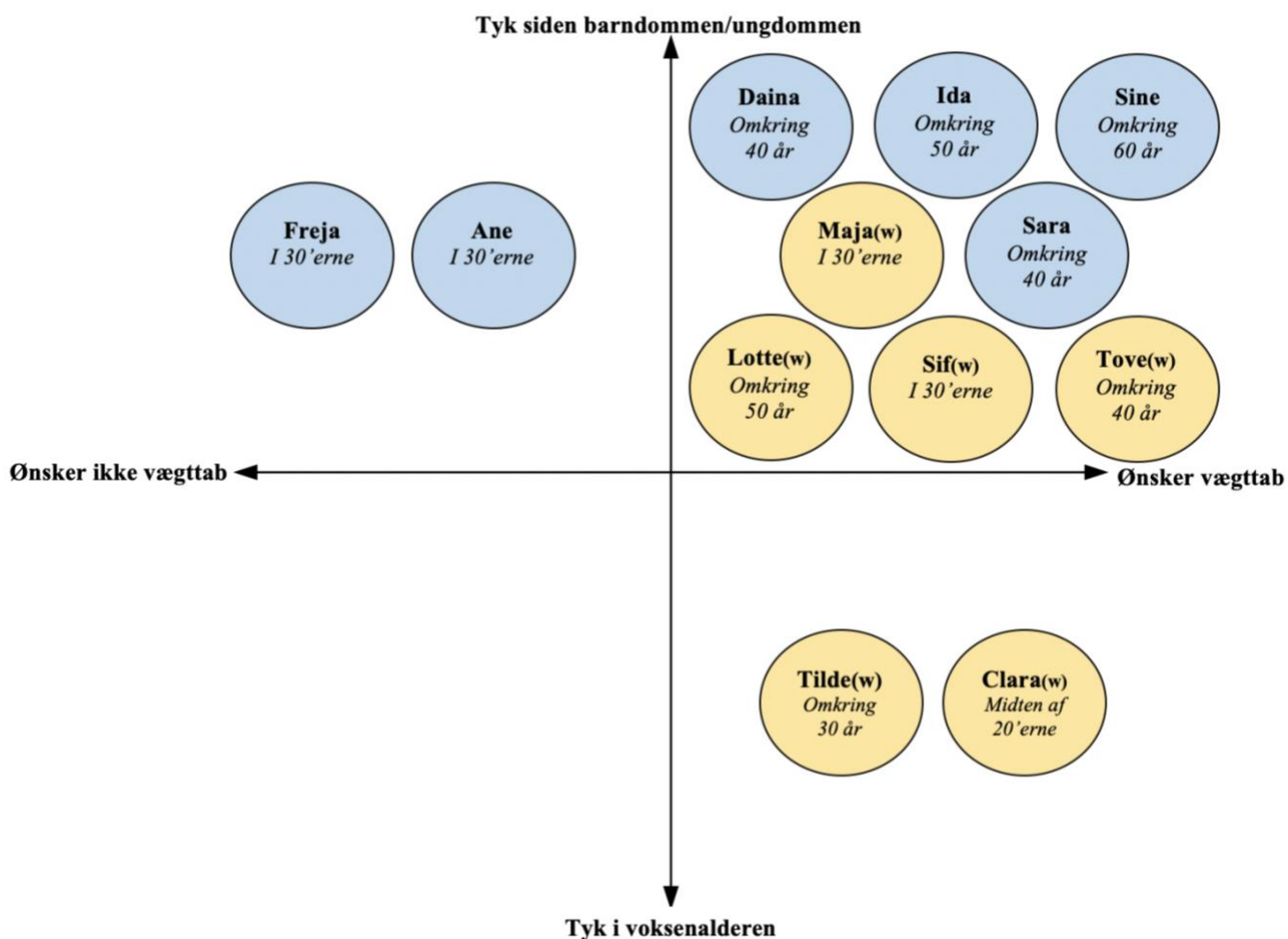
Derudover formulerede jeg en række teoretiske koder baseret på begreberne, der blev præsenteret i teoriafsnittet (jf. afsnit 2). Jeg anvender således både empirisk funderede koder og teoridrevne koder i overensstemmelse med en adaptiv forskningstilgang. De endelige koder udgør således kernekoderne i analysen (Jacobsen 2007:268), og disse koder præsenteres i Bilag 3, opdelt i empiriske og teoretiske kategorier. Der er dog også overlap mellem nogle af pointerne i de to

grupper af koder, eksempelvis er underkoderne til den teoretiske kode lykkeobjekter baseret på eksempler fra empirien, såsom ”tyndhed/vægttab” som et lykkeobjekt (Bilag 3).

4. Analyse af interviewempirien

Indledningsvist vil jeg kort præsentere kvindernes vægttabs- og tykheds-historik for at give et indblik i konteksterne, de hver især taler ud fra. Dette er væsentligt for at forstå deres oplevelser og tanker omkring krop, tykthed og vægttab. For at simplificere det, har jeg illustreret det med figur 1.

Figur 1. Kvindernes tykkehistorik og vægttabsønsker

I figuren er informanterne, der tager Wegovy, markeret med orange, og informanterne, som ikke tager Wegovy, er markeret med blå. Som det fremgår af ovenstående figur, har flertallet af kvinderne været tykke stort set hele deres liv. 10 ud af de 12 informanter ønsker et vægttab, hvor Clara(w), Lotte(w), Maja(w), Sif(w), Tilde(w), og Tove(w) tager Wegovy som en del af deres vægttab. Jeg vil senere i analysen berøre, hvorfor de har valgt Wegovy til deres vægttab (jf. afsnit 4.2.2.).

Daina, Ida, Sara og Sine, som ikke tager Wegovy, men ønsker et vægttab, har alle overvejet at starte på præparatet, men har af forskellige årsager valgt det fra som en del af deres vægttab. Daina anser

Wegovy som et quickfix og ønsker i stedet et mere langsigtet vægttab og livsstilsforandring, hvor hun også arbejder med sin BED-diagnose (Binge Eating Disorder) (Bilag 6 l.371-380). Ida ønsker ikke at tage Wegovy, fordi flere af hendes familiemedlemmer har taget det og oplevet bivirkninger, som Ida ikke er villig til at leve med: ”... så vil jeg hellere være rund, end jeg vil tage en medicin der er så hård” (Bilag 8 l.184-213, **238-242**). Sara prøvede faktisk Wegovy i et halvt år, men oplevede ikke en mærkbar forandring sammenlignet med sin hidtidige vægttabsindsats. Hun valgte derfor at stoppe, da hun ikke anså det som pengene værd og vurderede, at hun kunne fortsætte med at klare det selv (Bilag 11 l.93-101). Sine er interesseret i at starte på Wegovy for at opnå et vægttab, men for hende udgør prisen en barriere, samtidig med at hun også udtrykker ambivalens i forhold til at skulle være på medicinen resten af livet for at vedligeholde vægttabet (Bilag 13 l.51-65). Jeg vil fortsætte præsentationen af informanterne i de kommende afsnit ved at analysere aspekter ved kvindernes liv som tykke, der fremstod som centrale dele af deres oplevelser med at være tykke kvinder i et tyndhedsfokuseret samfund.

4.1. At være en tyk kvinde

I interviewene kom vi ind på en række emner omhandlende krop, vægttab, kropskultur, sundhed og det jeg har valgt at omtale *tyndhedsdrømmen*. Flere af emnerne lægger op til en større samfundsdiskussion og relaterer sig til mere strukturelle diskussioner. For at give kontekst til dette og give yderlig introduktion til informanterne, starter jeg med at analysere aspekter af, hvordan det er at være i verden for de tykke kvinder jeg har interviewet. Tøj og tilgængeligheden heraf til større kvindekroppe samt tanker og oplevelser med dating, parforhold og intimitet kom på spil i alle interviewene, og derfor vil jeg indlede med at beskrive og analysere kvindernes tanker herom for at give et indblik i de vilkår, som de som tykke kvinder navigerer i verden under.

4.1.1. Tøj og synlighed

Hovedparten af fortællingerne angående tøj og det at være en tyk kvinde var for informanterne forbundet med at skjule deres tykke kroppe, og var knyttet til ulykkearkiver om ikke at føle sig pæn, eller kunne klæde sig fint på i forskellige sociale kontekster på grund af manglende tilgængelighed af smart tøj i deres størrelser (Bilag 5 l.407-418; Bilag 8 l.259-261; Bilag 9 l.377-378; Bilag 10 l.444-450; Bilag 13 l.184-189; Bilag 15 l.186-190).

For Clara(w), der det meste af sit liv var slank, betød det, at hun ikke længere kunne passe sit gamle tøj efter hun for et par år siden tog på, og fortalte at hun ikke længere kunne kende sig selv og

”havde det forfærdeligt i sin krop” (Bilag 5 l.48-53,154-160). Dette medførte, at hun i højere grad købte ”slasket” og løst tøj for at skjule den fiasko hun oplevede sin vægtøgning som (ibid. l.392-399). Med Gaileys begreb om hyper(u)synlighed kan dette ses som et eksempel på, at hun forsøgte at skjule sin hyper-synlige krop. Dette behov for at skjule sin fiasko blev for Clara(w) særlig præsent, når hun var i den by hun voksede op i, kontra den by hun bor i nu:

”...når jeg er hjemme og besøge mine forældre i [den by jeg voksede op i], hvor der jo bor folk jeg er vokset op med, og som har ikke set mig siden jeg begyndte at tage på, så havde jeg ikke lyst til at gå ud hvor folk så mig, for jeg tænkte ”sikke et chok de må få”, altså, jeg ved ikke om det blev lidt taberagtigt og så tænker de sådan ”nå det er der hun er havnet”...” (ibid. l.347-351)

Dette udsagn kan foruden Gaileys begreb om hyper(u)synlighed forstås ud fra Owens undersøgelse af tykke menneskers håndteringsstrategier i forhold til oplevet stigmatisering, hvor tilbagetrækning og kropsligafkobling viste sig som gængse strategier for at navigere i verden som tyk og håndtere den skam Clara(w) giver udtryk for (jf. afsnit 1.2.). At éns krop afviger fra tyndhedsidealet som lykkeobjektet kan ifølge Ahmed medføre skamfølelser hos individet; et forfejlet forsøg på at leve op til et ideal. Samtidig kan det også ses som et eksempel på det Hayward et al. definerer som internaliseret vægt-bias, at Clara(w), som så mange andre, har indoptaget idéen om, at tykhed ikke er ønskværdigt, og derfor oplever kropsskam (jf. afsnit 1.2.). Sådanne oplevelser og håndtering af skam i forhold til kropsstørrelse kan også betragtes som en skam forbundet med at være en affect alien; kroppe og livsformer, der står i kontrast til de alment accepterede forestillinger om et lykkeligt liv. Ved at give udtryk for skam på grund af sin kropsstørrelse, lever Clara(w) således op til samfundets forventninger om skam i kraft af positionen som affect aliens.

Generelt for kvinderne var det at kunne klæde sig pænt, noget som bliver foranlediget af vægttab, som Ida eksempelvis fortæller: *”Jeg synes jo det var meget nemmere at være tynd. Jeg har altid drømt om at jeg kunne gå i noget af det pænere tøj, fordi jeg føler mig jo altid en lille smule generet når jeg er ude [købe] og tøj, jeg køber egentlig helst tøj på nettet...”* (Bilag 4 l.361; Bilag 5 l.555-557; Bilag 7 l.394; **Bilag 8** l.129-131; Bilag 9 l.370-371; Bilag 10 l.163-165; Bilag 13 l.184-189; Bilag 15 l.279-281). Der ligger desuden også en stærk disciplinerende kraft i den manglende tilgængelighed af pænt tøj til tykke kroppe; tyndhed bliver således adgangsgivende til smart tøj. Effekten af denne disciplinering bliver tilsyneladende internaliseret af flere af kvinderne, og fungerer som en motivation for at tabe sig. Disse fortællinger kan også ses som et eksempel på

forskrifter for lykke: hvis man bliver slankere, kan man klæde sig pænere, og dermed blive mere lykkelig, hvilket også beskrives af eksempelvis Sif(w) som et positivt aspekt ved sit vægttab med Wegovy:

"... jeg kan mærke, at mit selvværd er blevet meget anderledes [] ikke selvfedme, men fandeme om jeg kan lide mig selv nu [] så tager jeg en stram pencilskirt-nederdel på, og jeg kan have en croptop på og sådan noget, og jeg føler mig sexet, jeg føler mig lækker, jeg føler mig tiltrækkende, og jeg kan mærke mit selvværd, min selvtillid, den får et skub" (Bilag 12 l.139-144)

For kvinderne, der ønsker og arbejder aktivt for at opnå et vægttab, er det tydeligt, at tøj er forbundet med både ulykkearkiver og dårligt selvværd, men også positive oplevelser og lykkearkiver efter de er begyndt at tabe sig og i højere grad kan klæde sig som de ønsker, som citatet fra Sif(w) eksemplificerer. Også Ane og Freja, som ikke ønsker et vægttab, men som tidligere har været igennem massive vægttab, relaterer det at have en større adgang til pænt tøj som et lykkeobjekt på det tidspunkt i deres liv (Bilag 4 l.359-363; Bilag 7 l.393-395). Som eksemplerne på tøjets betydning for deres oplevelser og selvfølelse som tykke kvinder også indikerer, er det også tæt forbundet med at føle sig tiltrækkende eller utiltrækkende i romantisk øjemed. Dating, parforhold og intimitet var også områder kvinderne anvendte til at eksemplificere deres levede liv som tykke kvinder.

4.1.2. Dating, parforhold og intimitet

Dating, parforhold og intimitet var arenaer, hvor kvindernes tykhed havde stor betydning for dem. Ida fortalte eksempelvis følgende om en negativ dating-oplevelse:

"... jeg var på dating faktisk, for nogle år tilbage [] og der var der en der simpelthen skrev en svine til mig, fordi jeg har jo været ærlig med min vægt og højde, og han skrev simpelthen til mig "at jeg burde tabe mig og at jeg var for fed og ulækker" og sådan noget, og så blokerede han mig. Så jeg kunne jo ikke nå at svare, jeg kunne ikke få mulighed for at forsvare mig overhovedet, jeg fik bare en mega svine..." (Bilag 8 l.266-270)

Episoder som denne kan betragtes som et ulykkearkiv, da Ida her erfarede, at et lykkeligt datingliv ikke er foreneligt med en tyk krop, og sådanne arkiver medvirker således til den ensretning mod bestemte liv, der medfører lykke. Maja(w) udtrykte også tanker om ikke at opsøge potentielle

partnere på grund af dårligt selvværd og en tanke om, at ”han vil ikke kunne lide mig”, på grund af sin tykke krop (Bilag 10 l.252-257). I lighed hermed fortalte Tilde(w) og Tove(w) også om negative oplevelser med ikke at føle sig tiltrækkende og præsentabel overfor mænd i romantisk øjemed på grund af deres kropsstørrelse (Bilag 14 l.265-270; Bilag 15 l.352-356). Disse udsagn tyder på, at der er forskellige kønnede forskrifter for lykke; at kvinder forventes at udføre et særligt kropsarbejde for at have succes på datingmarkedet. Flere af informanterne oplever også, at der er forskellige krav til mænd og kvinder i forhold til krop og tykthed. Eksempelvis siger Ane følgende:

”... kvinderne ligger jo også, tror jeg, i særlig grad under for de her tyndhedsidealer. Det er nemmere at kontrollere kvinder og holde kvinder nede, hvis man går enormt meget op i at man ikke må være tyk, lige såvel som man skal gå op i at man skal have det rigtig hår og det rigtige tøj, og alle de her ting som kvinder på en eller anden måde socialiseres ind i at gå enormt meget op i [] så tror jeg, at det er en del af patriarkatet, at vi alle sammen skal ligge under for nogle skønhedsidealer og gå meget op i at leve op til dem...” (Bilag 4 l.508-515)

Citatet fra Ane kan relateres til Harjunens pointe vedrørende kønsnormer for acceptabel kropsstørrelse og at kvinder i højere grad underlægges strengere idealer og disciplinering angående kroppen.

Samtidig er der også flere positive beskrivelser angående dating og parforhold blandt kvinderne. Eksempelvis fortæller Clara(w), at hendes forlovede har været med til at styrke hendes selvværd efter hun tog på, da han har givet udtryk for at finde Clara(w) mere tiltrækkende efter hun var blevet større (Bilag 5 l.147-153), og Daina er meget optaget af at få fokus på tykke kvinders seksualitet:

”... jeg ville ønske, at vi snakkede noget mere om, at tykke kvinder også godt kan finde nogle mænd [] og [at] man faktisk godt kan opnå den her intimitet og seksualitet med ens krop, selvom man måske ikke trives super fedt i den og den ikke altid er super funktionel” (Bilag 6 l.406-408)

Daina insisterer på, at hun og andre tykke kvinder kan få et velfungerende dating- og sexliv selvom de gængse forskrifter for lykke peger på, at det er forbeholdt slanke mennesker (ibid. l.619-620). For Sif(w), der er panseksuel og er mest tiltrukket af plussize kvinder, har udforskningen af hendes seksualitet i swingerklubber og BDSM-miljøet haft en positiv effekt på hendes selvbillede (Bilag 12 l.205-211,531-534). Derudover har hun også tidligere solgt sex, og beskriver det som havende haft en positiv indflydelse på sit selvværd og forhold til egen krop:

”... jeg ved godt [at] det lyder utrolig dumt, men når der har været en og købe sex af mig, fordi han godt kan lide tykke kvinder, så har jeg siddet med den der følelse af ”okay, så jeg er simpelthen så lækker, at du vil betale for det her?” [] det gik op for mig, at det faktisk havde en god effekt på mit selvværd...” (Bilag 12 l.552-555)

For Sif(w) har oplevelsen af, at andre har fundet hende tiltrækkende, haft en positiv indflydelse på hendes forhold til sin krop. Denne hyper-synlighed og seksualisering af kvindekroppen har dog for nogle af informanterne været forbundet med negative oplevelser. Lotte(w) fortalte blandt andet om at været udsat for seksuelt grænseoverskridende adfærd i sine tidlige teenageår, og oplevede at den seksualisering holdt mere eller mindre op, da hun begyndte at blive tyk omkring 18-års alderen (Bilag 9 l.29-30,244-263). Hun har oplevet en tryghed og frihed i hyper-usynligheden af den tykke kvindekrop som seksuelt objekt:

”... det har jeg bare over de seneste 15-20 år ligesom kunne mærke, at der er helt tydeligt en sammenhæng imellem de krænkelser og overgreb jeg har været udsat for som helt ung og så min reaktion på det, når folk kommenterede det hvis jeg begyndte at tabe mig, eller hvis jeg havde taget makeup på, og folk begyndte at [] rose mit udseende, så var der panik” (ibid. l.259-263)

For Lotte(w) har hendes tykke krop kunne fungere som et værn mod uønsket seksualisering og objektgørelse. Denne frygt har hun også forholdt sig til i forhold til sit nuværende vægttab, men hun fortæller, at nu er hun blevet så gammel, at alderen i stedet beskytter hende imod uønsket seksuel opmærksomhed (ibid. l.253-255). Alderens betydning i forhold til dating, intimitet og tykthed optrådte også hos Ida. Hun tænker, at hun havde haft større problemer med sin krop, hvis hun var ung og skulle forholde sig mere til andres blik på sin krop i forhold til at skulle konkurrere på datingmarkedet, hvorimod hun nu som ”gammel gift kone” ønsker at tabe sig for at kunne være mobil, og mindre af udseendemæssige årsager (Bilag 8 l.92- 98). Lotte(w) og Ida er også nogle af de ældste kvinder i undersøgelsen, og disse pointer kunne tyde på, at foruden tykthed spiller alder også en rolle i forhold til synlighed, og at deres hyper-usynlighed muligvis er endnu mere udtalt i kraft af, at de både er tykke og ældre, hvilket af begge kvinder beskrives som noget positivt og en lettelse.

Som det også fremgår af dette afsnit, er flere af informanternes fortællinger om det at være en tyk

kvinde præget af ulykkearkiver. Jeg vil analysere yderligere eksempler herpå i det kommende afsnit.

4.1.3. "Luk munden og let røven"

Titlen på afsnittet er et udtryk flere af informanterne er blevet mødt med eller har hørt i relation til andre tykke mennesker: at tykke mennesker er dovne og bare skal tage sig sammen for at kunne tabe og assimilere sig (Bilag 7 l.447; Bilag 8 l.290; Bilag 9 l.317; Bilag 11 l.247; Bilag 14 l.25; Bilag 15 l.466). Alle kvinderne fortalte om negative oplevelser i kraft af deres tykthed. Eksempelvis fortalte Daina, Ida og Sine, at de er blevet mobbet i deres barndom og ungdom på grund af deres kropsstørrelser (Bilag 6 l.100-102; Bilag 8 l. 25-27; Bilag 13 l.11-13), hvor Ida delte følgende minde: *"I mine teenageår blev jeg mobbet massivt, jeg var hende der ikke var nogen der ville danse med, og da jeg fik den første kæreste, der blev hans bil ødelagt når den holdt ude foran vores adresse, der blev skrevet Miss Piggy og så videre på bilen..."* (Bilag 8 l.65-67). Daina, Sara og Sif(w) fortalte om oplevelser hvor fremmede råbte grimme ting efter dem på gaden, og Daina har flere gange oplevet, at folk har fjernet madvarer fra hendes kurv, når hun har været ude at handle, som en hentydning til, at hun burde træffe andre valg (Bilag 6 l.308-325; Bilag 11 l.201-203; Bilag 12 l.436-440). Mødet med sundhedsvæsenet viste sig også at være behæftet med ulykkearkiver for flere af kvinderne; Ane og Lotte(w) har blandt andet oplevet at blive mødt med mistænkelighed og en antagelse om, at de måtte være usunde på grund af deres kropsstørrelse i forbindelse med graviditet (Bilag 4 l.36-40; Bilag 9 l.98-110). Freja har oplevet, at hendes spiseforstyrrelse ikke blev behandlet eller taget alvorligt, fordi hun var tyk (Bilag 7 l.409-439), og Sara fortæller, at hun flere gange har følt sig stigmatiseret hos lægen: *"... mange tykke mennesker oplever det her med, at når de kommer til lægen så skal vægten altid bringes op på en eller anden måde..."* (Bilag 11 l.204-206). Oplevelsen af, at vægten eller kropsstørrelsen altid skal bringes op i mødet med sundhedsvæsenet, deles også af Daina, der eksempelvis beskriver en oplevelse hos en gynækolog som traumatiserende på grund af den måde vedkommende talte til hende (Bilag 6 l.251-284). Daina oplevede også stor skam i forbindelse med sin første graviditet:

"... [jeg] havde en kæmpestor skam omkring, at jeg havde fået svangerskabsforgiftning og min datter var kommet for tidligt ... og oveni [det] så havde jeg først fundet ud af, at jeg var blevet gravid med hende, da jeg var 5 måneder henne [] man kunne ikke se det på mig, at jeg var blevet gravid, jeg kunne heller ikke rigtig mærke noget, og hele den der skam med

”jamen det er fordi du er tyk”, altså ”det er fordi du er fed, at du ikke lægger mærke til at du faktisk er gravid”, den har altid hængt ved...” (Bilag 6 l.115-121)

I citatet fremgår det, at Daina har oplevet en stor skam ved sin kropstørrelse og de konsekvenser det eksempelvis medførte i forhold til sin første graviditet, hvilket også fik Daina til at starte på et massivt vægttab efter fødslen (ibid. l.115-124).

Fortællingerne om udskamning og ulykke tydeliggør, hvordan hegemoniske idealer om tyndhed som lig med skønhed og lykke ikke blot er blevet internaliseret af kvinderne jeg har interviewet, men også er indoptaget mere bredt i samfundet og er forestillinger, som kvinderne bliver mødt af. Det er interessant, at disse forestillinger om tykthed og tyndhed er så alment accepteret, at kvinderne oplever at blive disciplineret og kontinuerligt bekræftet i, at deres tykthed er noget, der bør ændres, af folk de møder. Tilsyneladende er samfundet også tyndhedsfokuseret i sådan en grad, at det ikke er muligt for kvinderne at indtræde i indifferente positioner; de tvinges til at forholde sig til deres kropstørrelse på den ene eller anden måde.

Ulykkearkiver som disse spiller en rolle i den ensretning af individer mod bestemte livsformer, der lover mennesker lykke, da disse historier er så behæftet med ulykke, at de fleste derfor vil undgå at blive tykke. Dette relaterer sig også til begrebet tykfobi, som blev introduceret i indledningen (jf. afsnit 1.2.), og som flere af informanterne også anvender (Bilag 4 l.529; Bilag 6 l.160; Bilag 7 l.33-36), særligt af Freja, som også er tykaktivist:

”... ikke bare [på] et samfundsmæssigt, men et globalt plan, har vi bare så stort et had til tykke mennesker, at tykke mennesker tror på at de er dårlige mennesker, og tynde mennesker skal nok fortælle dem det, og fortælle dem hvor meget tynde mennesker selv er bange for at blive dårlige mennesker, hvis ikke at de bliver ved med at performe tyndhed” (Bilag 7 l.246-250)

Her fremhæver Freja en kollektiv frygt for at blive tyk, som både kan hænge sammen med ulykkearkiverne, der er knyttet til tykthed, samt Ahmeds begreb om klæbrighed og de følelser og forestillinger tykke kroppe påhæftes kulturelt. Dovenskab, mangel på viljestyrke, lav social status, lavt uddannelsesniveau og manglende intelligens var nogle af de følelser og forestillinger informanterne oplevede var klæbet til deres og andres tykke kroppe, hvilket også deler ligheder med eksempler på stereotyper fra tykthedsforskningen, som jeg præsenterede i afsnit 1.2. (Bilag 6 l.165-174; Bilag 7 l.153-157; Bilag 8 l.149-150; Bilag 9 l.333-337; Bilag 11 l.153-156; Bilag 13 l.296-

302; Bilag 14 l.44-54). Som Hayward et al. også fandt i deres undersøgelse, bliver disse negative forestillinger ofte internaliseret (jf. afsnit 1.2.), eksempelvis når Tilde(w) udtrykker en skam over at have taget på: *"Til at starte med synes jeg, at det var sådan lidt pinligt, at jeg havde 'let myself go'..."* (Bilag 14 l.284-285).

Et centralt aspekt ved Ahmeds begreb om klæbrighed er også, hvordan bestemte kroppe (eksempelvis tykke), som er hæftet med negative følelser og associationer, anses som en trussel mod en fælles lykke. Diskrimination og udskamning af disse kroppe kan betragtes som en måde at disciplinere mennesker til enten at tabe sig og assimilere sig tyndhedsidealet, eller skjule sig og være hyper-usynlige, som eksempelvis Daina - der kan betragtes som "dobbel-klæbrig" på grund af sin østeuropæiske baggrund - fortæller hun har gjort en stor del af sit liv: *"... man tror at 'hvis jeg nu bare putter mig her, så er der ikke nogen der lægger mærke til mig, og så er det helt okay'..."* (Bilag 6 l.153-156, **192-194**). Dette kan ses som et eksempel på en håndteringsstrategi i forhold til stigmatisering af tykthed, som blev berørt i indledningen (jf. afsnit 1.2.). En alternativ strategi kan også være af mere subversiv karakter: som the feminist killjoy, hvilket især Ane og Freja flere gange eksemplificerer (Bilag 4 l.95-98; Bilag 7 l.257-262). Denne type strategi, og hvilke associationer der klæbes til the feminist killjoy, vil jeg uddybe senere i analysen (jf. afsnit 4.3.3.1.).

I denne del af analysen har jeg præsenteret kvindernes tanker om og historik i forhold til krop, tykthed og væggtab, samt berørt deres oplevelser med tøj, dating og intimitet såvel som den diskrimination flere af dem også bragte op; alt sammen centrale elementer af kvindernes liv som tykke. Dette anser jeg som væsentlige analytiske pointer at have med sig i de følgende afsnit for at forstå kvindernes udgangspunkter. En betydelig del af kvindernes tanker om krop og væggtab handlede om sundhed og forståelsen heraf. Dette vil jeg analysere i de kommende afsnit, samtidig med at jeg vil dykke yderligere ned i, hvordan forståelser af lykke som knyttet til bestemte kropsstørrelser, koblet sammen med begreber om medikalisering og disciplinering, ensretter og styrer individers livsvalg og opfattelser af det gode liv.

4.2. Den disciplinerede og sunde krop

De mere individuelle aspekter ved krop, tykthed og væggtab, der blev analyseret i forrige afsnit, knytter sig også til samfundsmæssige aspekter, der relaterer sig til kvindernes sundhedsadfærd og ansvar herfor. Eksempelvis hvorvidt tykthed anses som usundt og/eller som et samfundsproblem, som Ida, Sara, Tilde(w) og Tove(w) anser tykthed som (Bilag 8 l.373-376; Bilag 11 l.46-49; Bilag 14 l.504-508; Bilag 15 l.470-476). Flere af informanterne - der selv ønsker et væggtab, med eller

uden Wegovy - lægger vægt på, at tykhed er et økonomisk problem, og at det koster samfundet (Bilag 5 l.284-288; Bilag 8 l.373-376; Bilag 9 l.548-551; Bilag 10 l.387-388; Bilag 11 l.46-49; Bilag 14 l.500-501). Dette kan ses som et eksempel på internaliseret vægtbias (jf. afsnit 1.2.) eller som et udtryk for selvdisciplinering; de har internaliseret idéen om tykhed som forkert, og taler derfor ind i en diskurs om, at man bør stræbe efter at tabe sig og udføre kropsligvedligeholdelse for at være en korrekt borger, som Harjunen beskriver det.

Tilde(w) taler om potentielle fordele ved at ”... *registrere overvægt som en somatisk sygdom, der kan behandles...*”, da vægttabsmedicin som Wegovy dermed kunne blive mere tilgængeligt, og dermed ville samfundet som helhed spare økonomisk, da færre ville være tykke (Bilag 14 l.500-519). Hvorvidt Wegovy bør blive yderligere udbredt har kvinderne flere forskellige holdninger til, og det vil jeg analysere i afsnit 4.2.3. Generelt relaterer disse synspunkter sig til Harjunens pointe om økonomisering af sundhed og Gaileys beskrivelse af medikalisering, da der er fokus på en cost-benefit vurdering af, hvad tykke mennesker ”koster” samfundet, og hvad en potentiel udbredelse af vægttabsmedicin som Wegovy kan betyde for samfundsøkonomien og folkesundheden. Kvindernes tanker herom vil jeg analysere i de kommende afsnit med udgangspunkt i Harjunens undersøgelse og beskrivelse af neoliberal kropskultur og individets ansvar for at vedligeholde kroppen, samt teoretiske pointer fra Gailey angående medikalisering og healthism og Thualagants beskrivelse af sundhed som performativt.

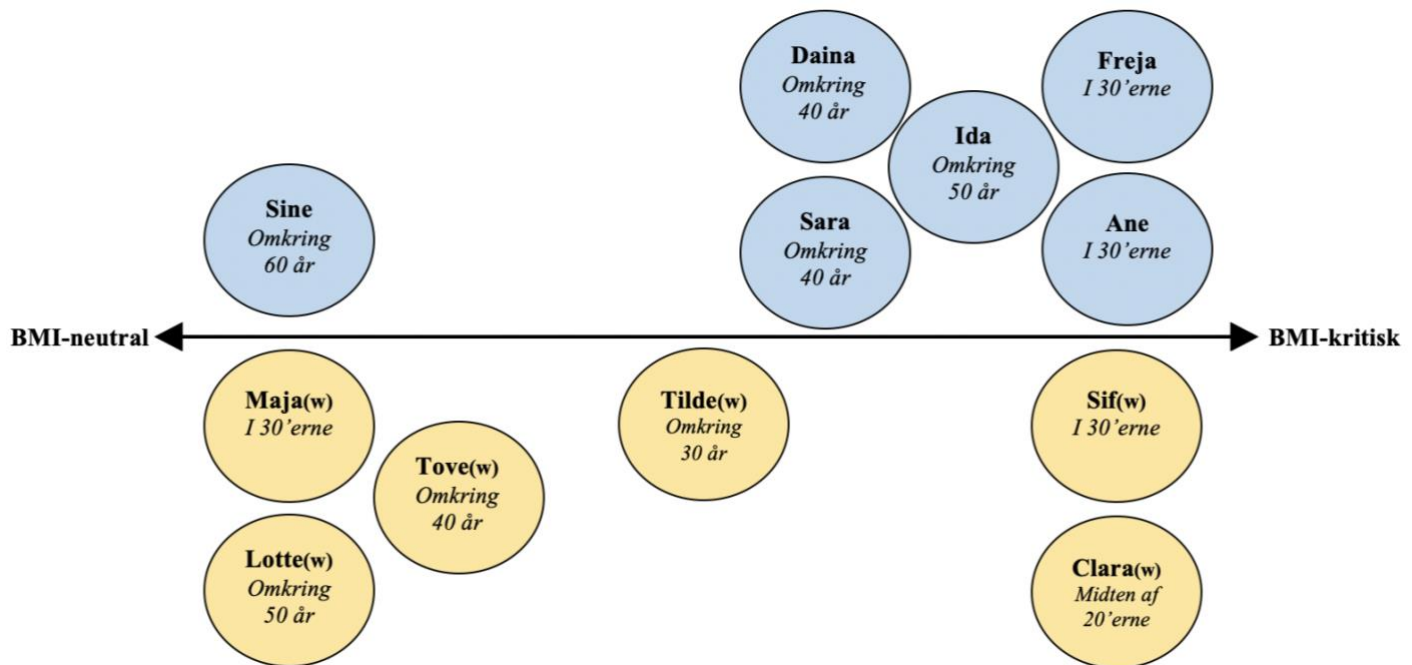
4.2.1. Den sunde borger

Tanker og forestillinger om sundhed fyldte meget i interviewene, og det blev tydeligt, at sundhed blev betragtet som et lykkeobjekt, uanset om de ønsker et vægttab eller ej (med eller uden Wegovy), og at det fænomen, som Gailey kalder healthism, var styrende for, hvordan kvinderne navigerede i forhold til krop, tykhed og vægttab (Bilag 4 l.133-139; Bilag 5 l.658-659; Bilag 6 l.512-523; Bilag 7 l.368-372; Bilag 8 l.422-427; Bilag 9 l.142-143; Bilag 10 l.314-316; Bilag 11 l.255-257; Bilag 12 l.158-160; Bilag 13 l.278-286; Bilag 14 l.36-42; Bilag 15 l.250-252).

Generelt giver flere af kvinderne udtryk for, at sundhed ikke nødvendigvis hænger sammen med kropsstørrelse, men nærmere at man eksempelvis ”kan det med sin krop man gerne vil” (Ane) (Bilag 4 l.133-134) og at ”... *ens mindset og ens psykiske sundhed er lige så vigtigt som det fysiske*” (Tilde(w)) (Bilag 14 l.351). I relation til sundhedsopfattelse blev BMI også bragt op i alle interviewene i forskellige kontekster, og som nedenstående figur 2 illustrerer, forholder flere af informanterne sig kritisk til BMI som sundhedsindikator, hvilket også flere af forfatterne inddraget i

indledningen gav udtryk for (jf. afsnit 1.1.). Kvinderne, som tager Wegovy, er igen markeret med orange, og dem som ikke gør, med blå.

Figur 2. Kvindernes holdning til BMI som sundhedsindikator

Jeg har kaldt den ene ende af skalaen "BMI-neutral" fremfor "BMI-positiv", da kvinderne, som ikke eksplicit forholder sig kritisk til BMI, heller ikke ophøjer det, men anvender det blot i deres beskrivelse af eksempelvis ønsket vægttab og som en del af deres kontinuerlige selvmonitorering (Bilag 9 l.145-149; Bilag 10 l.160-161; Bilag 13 l.194; Bilag 15 l.116-117). Generelt er der flere af kvinderne, som ikke tager Wegovy, der er kritiske overfor BMI som sundhedsindikator, om end Ida forholder sig mere ambivalent:

"... jeg synes jo egentlig, at den [BMI] er forkert. Jeg synes, at den er misvisende [] der er jo nogen der træner og så vejer man jo mange flere kilo, end hvis det er fordi man er utrænnet og har lidt mere fedt på kroppen. Men jeg bruger den jo selv, BMI'en, altså jeg vil jo gerne ned og have en normalt BMI, så det er jo ikke sådan helt at jeg har droppet det, men det er jo egentlig en forkert målestok" (Bilag 8 l.47-51)

Tilde(w) forholder sig også ambivalent, da hun qua sit sundhedsfaglige arbejde er trænet i at anvende BMI, men personligt udtrykker hun en større skepsis over for BMI som sundhedsindikator (Bilag 14 l.346-356). Anvendelsen af BMI knytter sig også til disciplinering, idet kvinderne med

bevidsthed om, hvor de placerer sig på BMI-skalaen, tvinges til at forholde sig til ”normalvægt” og deres afvigelse herfra. At sundhedsfaglige måleværktøjer på den måde siver ind i kvindernes hverdagsprog kan både ses som et udtryk for healthism, men illustrerer også, hvordan strukturelle forståelser af ”normale” kroppe overføres til enkeltindivider og deres selvforståelse, og dermed har en disciplinerende indflydelse på deres kropsmanagement.

De forskellige beskrivelser og forståelser af sundhed kan også ses som et udtryk for det konstruktivistiske aspekt Thualagant tilskriver sundhed; at det er noget vi skaber diskursivt og forhandler i interaktioner. Dette gjorde sig også gældende i interviewene, hvor motion fyldte en del i kvindernes beskrivelser af egen sundhedsadfærd og forståelser af sundhed. Flere af informanterne fortalte om deres træningsvaner, særligt med fokus på styrketræning, hvilket kan betragtes som et element af sundhed som performativitet; både i forhold til hvordan de konstruerer sundhed i interviewsituationen, men også hvordan de performer sundhed mere generelt i deres liv (Bilag 5 l.570-577; Bilag 6 l.504-509; Bilag 8 l.137-139; Bilag 9 l.288-290; Bilag 10 l.161-163). For eksempel siger Tove(w) følgende:

”... jeg kan godt lide at være aktiv og jeg træner tre gange om ugen, sådan to til fire [gange] vil jeg sige [] jeg kan godt lide at løbe en tur i vores smukke skov, der ligger hernede i nærheden, og jeg tager tit mine børn med mig ud at cykle og sådan noget, så for mig er det vigtigt at have en aktiv livsstil og jeg vil gerne være frisk og sund” (Bilag 15 l.19-22)

Der ligger en stærk framing i udlægninger som ovenstående citat fra Tove(w), idet der fremvises en normativ sundhedsadfærd, der både fremstår kompenserende i forhold til tykheden, men også som en legitimering af anvendelsen af Wegovy, for de gør jo ”alt det rigtige” men taber sig stadig ikke tilstrækkeligt i forhold til normative skønhedsidealer, og derfor er den hjælp, som Wegovy beskrives som, berettiget. Fysisk aktivitet spiller en stor rolle i informanternes forståelser af sundhed, og i forhold til deres vægttabsønsker. Det vil jeg udfolde i næste afsnit.

4.2.2. ”Jeg vil gerne leve længere og sundere”

Titlen på afsnittet stammer fra interviewet med Lotte(w), der ligeledes hovedparten af kvinderne ønsker et vægttab (Bilag 9 l.138). Mange af deres ønsker er som nævnt i forrige afsnit knyttet til sundhedsidealer og fysisk aktivitet, og Daina, Ida, Sara og Sine ønsker for eksempel at tabe sig, da de oplever at deres bevægelighed er hæmmet af deres nuværende kropsstørrelse (Bilag 6 l.352-354; Bilag 8 l.364-367; Bilag 11 l.216-219; Bilag 13 l.85-88). De benytter ikke Wegovy som en del af

deres vægttab, hvilket jeg har beskrevet årsagerne til i indledningen til analyseafsnittet. Jeg vil nu fokusere analysen på de seks kvinder, som tager Wegovy som en del af deres vægttab, og hvorfor de ønsker at tabe sig, samt hvorfor de har valgt Wegovy som en del af deres vægttab.

Både Lotte(w) og Tove(w) fortæller, at de ud fra deres respektive lægers vurdering har sunde kroppe, men ønskede selv at starte på Wegovy for at igangsætte et præventivt vægttab ud fra en idé om, at deres "sunde tykke kroppe" er på lånt tid, og at det på et tidspunkt må blive et sundhedsproblem for dem, hvilket også taler ind i en antagelse om, at tykthed må betyde usundhed, og den "fedmeepidemi" jeg beskrev indledningsvist (jf. afsnit 1.1.; Bilag 9 l.113-128,137-143; Bilag 15 l.59-62,108-115). Sif(w) og Tilde(w) fremhævede også sundhed og bevægelighed som de primære faktorer for, at de ønsker et vægttab, og har valgt at starte på Wegovy, fordi deres tidligere vægttabsinterventioner har fejlet (Bilag 12 l.125-128,315-318; Bilag 14 l.107-110).

Maja(w) har altid været ulykkelig på grund af sin vægt og har med egne ord "ladet det stå til", men så Wegovy som muligheden for at få det liv hun altid har ønsket sig (opnå lykke) (Bilag 10 l.142-144). Dette vil jeg udfolde yderligere i afsnit 4.3. For Clara(w), der havde oplevet en markant og pludselig vægtøgning for et par år siden på grund af en hormonel ubalance, hang vægttabsønsket sammen med helbredsbekymringer og at hun følte sig ulykkelig og ikke kunne genkende sin krop længere (Bilag 5 l.88-91,144-155). Valget om Wegovy handlede for Clara(w) om at kickstarte sit vægttab - med et klart ønske om at stoppe på medicinen igen – men hun var også betænkelig ved at tage Wegovy: "... jeg havde nok lidt en drøm om at jeg kunne selv..." (ibid. l.109).

Denne tanke om, at det at tage vægttabsmedicin er en form for "snyd" og at det er mere legitimt at "kunne selv", blev berørt af alle kvinderne, som tager Wegovy. Dette relaterer sig til Harjunens beskrivelse af, at tykhed oftest ses som et selvforskyldt problem, og at medicinske interventioner i relation hertil ses som snyd, samt beskrivelser af fordomme om anvendelse af Wegovy der blev præsenteret i indledningen (jf. afsnit 1.2.). Det illustrerer desuden også en art "damned if you do, damned if you don't"-situation for kvinderne; de risikerer stigmatisering på baggrund af deres kropsstørrelse, men hvis de taber sig ved hjælp af vægttabsmedicin, risikerer de anden type udskamning.

Alle kvinderne anfægtede forestillingen om, at Wegovy skulle være snyd, særligt med henvisning til, at Wegovy ikke kan stå alene, men at de også skal have fokus på kost og motion, som dette citat fra Lotte(w) eksemplificerer: "... *det [at tage Wegovy] for mig svarer til, at man lader en alkoholiker eller en narkoman bruge antabus som metadon*", "*og nej, det smelter ikke fedtet af på magisk vis, man skal selv knokle for det*" ... " (Bilag 9 l.277-279). Sif(w) fortæller noget lignende:

”... for mig har det været et hjælpemiddel, det har været en motor på en elcykel, så jeg skal stadigvæk selv træde i pedalerne, og jeg skal også lære at bruge en cykel uden motor, men det har været motoren for mig [] det er jo netop det, at det er et redskab, det er et hjælpemiddel til, at jeg kan få ro til at lære, hvordan jeg skal have min livsstil” (Bilag 12 l.31-35)

Disse pointer går igen hos alle kvinderne, som tager Wegovy, og sådanne udsagn og metaforer kan både ses som et udtryk for sundhedsperformance, eftersom kvinderne lægger vægt på at fremhæve egen sundhedsadfærd, men også som en framing af dem selv som ansvarlige neoliberale borger, der forstår og lever op til deres individuelle ansvar for egen lykke og kropslige disciplinering, og at deres anvendelse af Wegovy derfor er berettiget, da de fortsat yder en stor indsats. Maja(w) skiller sig dog ud fra de øvrige, idet hun eksplicit kalder Wegovy for en mirakelkur og siger følgende i relation til diskursen om, at Wegovy er ”den nemme løsning”:

”... jeg plejer at sige [at] ”man er sgu da en idiot, hvis du springer over der hvor gærdet er højest”, hvorfor skal alt være en kamp? [] mange af os der har taget det, vi har jo prøvet før, det har været en kamp længe [] jeg har pengene, og hvorfor skal jeg ikke gøre det? [] altså med den nemme løsning. Og det er jo ikke fordi det bare er nemt, du skal stadigvæk gøre noget...” (Bilag 10 l.42-46)

I citatet stiller Maja(w) sig på den ene side i opposition til det narrativ de andre kvinder præsenterer angående Wegovy som en ”nem løsning”, men på den anden side fremhæver Maja(w) i lighed med de andre kvinder, som tager Wegovy, at det ikke kan stå alene, og at man skal udvise ”self-governance” i form af disciplin og vedholdenhed, hvilket også står i kontrast til de fordomme om tykke mennesker kvinderne fortalte om.

Generelt knytter de 10 kvinder, der ønsker et vægttab (med Wegovy eller ej), deres ønske til et sundhedsnarrativ. Som interviewene skred frem, blev det dog tydeligt, at udseende og selvbillede også var en stor motivationsfaktor for deres vægttab (Bilag 5 l.154-159; Bilag 8 l.254-263; Bilag 10 l.151-156; Bilag 12 l.259-262; Bilag 15 l.352-364). I interviewene med Clara(w) og Tilde(w) opstod der også en form for uoverensstemmelse, hvor de begge, i lighed med Ane og Freja, der er præget af mere tykaktivistiske perspektiver, snakker om, at andre kvinder sagtens kan være smukke som tykke – det gælder bare ikke for dem (Bilag 5 l.156-159,473-478; Bilag 14 l.11-13,418-420).

Ofte anvender kvinderne, der tager Wegovy, et medikaliseret sprog i deres omtale af deres tykhed ved blandt andet at beskrive deres tykhed som noget, der kræver medicinsk behandling (Bilag 9 l.549-550; Bilag 12 l.79-80; Bilag 15 l.575-576). Eksempelvis bruger Tilde(w) ordet "behandle" i forhold til vægttab: "... hvis man selv er skyld i at man er overvægtig, kan man så ikke også få lov til at bestemme, hvordan man vil behandle sin overvægt?" (Bilag 14 l.36-37). Her er der igen fokus på et individuelt ansvar for det problem tykhed af mange anses som.

Dette medikaliserede fokus kan både ses som et udtryk for den instrumentaliserede tilgang til kroppen som Thualagant fremfører præger vores nuværende samfund, men også som en forhandling af legitime årsager til at ville tabe sig. Ud fra Bordos og Harjunens beskrivelser beror den self-management, der kræves for at opretholde en kulturelt ønskværdig kvindekrop, i høj grad på et ideal om en kontrolleret og produktiv krop (jf. afsnit 1.3.). Ud fra denne tankegang kunne et mere udseendes-fokuseret vægttabsønske fremstå mere overfladisk og mindre legitimt. Dette kunne forklare, hvorfor kvinderne lægger fokus på sundhedsaspektet ved deres vægttabsønske og søger mod at tilpasse sig det, hvilket Ida eksempelvis også lægger vægt på i sin udlægning af, hvorfor kvinder vil tabe sig: "Det handler om selvtillid, det handler ikke om sundhed. Det handler om selvtillid, om at føle, at man er accepteret i samfundet" (Bilag 8 l.254-255). Det kunne selvfølgelig også skyldes at helbredet simpelthen fylder mere for kvinderne, hvilket dog kan siges at stå i kontrast til, at flere af dem har fået lægefaglige vurderinger, der indikerer, at de er sunde, selvom de er tykke, samt de empiriske og teoretiske pointer fra adskillige forfattere, der er blevet præsenteret i dette speciale, som understreger, at der er et særligt massivt fokus på kvinders kropslige udseende og kønnede kropsarbejde. Derudover hænger kvindernes ræsonnementer for, hvorfor de vil tabe sig og anvende Wegovy, og deres overvejende medikaliserede sprog og blik på tykhed sammen med deres holdninger til Wegovy og vægttab mere bredt i samfundet.

4.2.3. Tykhedshierarki og Wegovy

Lotte(w), Maja(w), Sine og Tilde(w), der dog forholder sig lidt ambivalent, gav alle udtryk for, at Wegovy overordnet set bør udbredes da det ville være en gevinst for både tykke individers sundhed, men også af samfundsmæssige og økonomiske årsager (Bilag 9 l.546-552; Bilag 10 l.398-407; Bilag 13 l.124-126; Bilag 14 l.443-460). Muligheden for eventuelle tilskud til medicinen blev berørt af flere, hvilket jeg vil uddybe i næste afsnit.

Det blev også tydeligt hos flere af kvinderne, at de tænker, at Wegovy er nogle mennesker mere fortjent end andre. Dette har jeg valgt at betegne som et *tykhedshierarki*. Freja, Ida, Lotte(w), Sara,

Sif(w), Tilde(w) og Tove(w) udtrykker, at Wegovy i udgangspunktet bør være forbeholdt tykke mennesker af en vis vægt (Bilag 7 l.637-641; Bilag 8 l.404-411; Bilag 9 l.517-526; Bilag 11 l.114-125; Bilag 12 l.392-397; Bilag 14 l.443-460; bilag 15 l.479-487). Som tidligere beskrevet, udskrives Wegovy på baggrund af BMI som indikator (jf. afsnit 1.1.1.), men flere af informanterne giver udtryk for, at det bliver udskrevet til for mange. Eksempelvis siger Sif(w) følgende:

”Jeg har et stort problem med at det bliver givet til folk der vejer 20 kilo, eller 10 kilo for meget endda, hvor jeg er sådan lidt ”ved du hvad, det er 10 kilo, det kan du [godt klare selv]” [] Det tager længere tid, og det er hårdt, men det kan du godt klare uden [Wegovy]... og det lyder grimt, fordi [] jeg har den der holdning med, at alle skal have lige gode muligheder men lige der, der mener jeg bare at det er alt for lav en vægt til at det kan betale sig” (Bilag 12 l.392-397)

Lignende holdninger udtrykkes af flere af kvinderne, blandt andet Tove(w) som understreger forskellen på, om man får Wegovy til behandling af en hormonel ubalance (hun har selv PCOS³) eller fordi man har en ”dårlig livsstil”, hvor sidstnævnte årsag ifølge Tove(w) tilsyneladende ikke er lige så legitim som hendes årsag til at tage Wegovy (Bilag 15 l.47,479-487). Dette kan ses som et yderligere greb for at legitimere og frame egen brug af Wegovy ved at positionere sig i opposition til individer, som kun gør det af kosmetiske årsager som Tilde(w) blandt andet berører, eller ved at positionere sig selv som mere berettigede igennem et mere medikaliseret sprog og healthism-perspektiver (Bilag 14 l.468-469). Som nævnt i afsnit 4.2.2., nævner flere af kvinderne den fordom om, at Wegovy er snyd, og netop denne fordom mener Sara man ville kunne modarbejde, hvis man var mere restriktiv med, hvem der får udskrevet Wegovy:

”... det [Wegovy] er jo ikke den nemme udvej, men det er det blevet tilskrevet i medierne [] når det gives til mennesker, der måske skal tabe 10 kilo, så virker det jo som en nem udvej, men hvis man nu tog udgangspunkt i de svære tilfælde, hvor sundhedstilstanden er truet, så vil det nok også være mere spiseligt i befolkningens øjne, hvorfor det er at folk får det middel her...” (Bilag 11 l.133-137)

³ Polycystisk ovariesyndrom: hormonforstyrrelse, hvor der ses forstørrede æggestokke og forhøjet testosteron hos kvinden. Overvægt ses hos ”... ca. 65% af kvinder med PCOS og kan være med til at forværre tilstanden” (Lauritzen 2021)

At mindre tykke individer får udskrevet Wegovy er ifølge flere af informanterne problematisk, og der eksisterer tilsyneladende et internt berettigelses-bestemt tykkehierarki hos flere af kvinderne. Freja, som er tykaktivist og er yderst kritisk over for Wegovy, mener heller ikke, at man kan bebrejde tykke mennesker for at ville tage Wegovy og ønske at tabe sig, da de jo blot forsøger at navigere bedst muligt i et tyndhedsfokuseret samfund: ”... *det er ikke individerne der er problemet her [] individer, som bruger Wegovy, er jo et resultat af det samfund vi lever i, og den kapitalisme vi eksisterer i*” (Bilag 7 l.268-270). Samtidig giver Freja også udtryk for, at Wegovy skal forbeholdes en særlig gruppe af tykke: ”... *man kan godt bebrejde de tynde mennesker, der tager Wegovy, fordi de er fucking en del af problemet*” (ibid. l.308-309).

Som nævnt indledningsvist i dette afsnit, giver flere af kvinderne også udtryk for, at Wegovy bør gøres mere tilgængeligt - det skal bare gøres tilgængeligt for de ”rette”. Eksempelvis taler Lotte(w) og Tilde(w) blandt andet om ulighed i adgangen til medicinen og at dette er problematisk, da det muliggør en øget marginalisering (Bilag 9 l.579-585; Bilag 14 l.481-489). Dette vil jeg sammen med kvindernes tanker om økonomiske aspekter ved Wegovy og deres syn på Novo Nordisk analysere i de kommende afsnit.

4.2.4. Wegovy og socioøkonomisk ulighed

Som skrevet i afsnit 1.1.1., kan den forholdsvis høje månedlige pris for Wegovy være med til at forstærke nogle allerede eksisterende klasseskel. Dette er også noget flere af informanterne berører. Klasse er foruden køn en betydningsfuld faktor angående tykkehierarki, vægttab og skønhedshierarkier. Som nævnt er det ikke den analytiske vinkel jeg har valgt til dette speciale, omend jeg anerkender den betydning det også har. Herudover er det også et emne, der berøres af flere af informanterne, og derfor vil jeg kort analysere dette aspekt i indeværende afsnit.

Først vil jeg belyse kvindernes tanker om økonomi og Wegovy i forhold til deres egne livssituationer. Som skrevet i indledningen til analyseafsnittet, er den primære årsag til, at Sine ikke tager Wegovy og at Sara er stoppet med medicinen, at det er for dyrt (Bilag 11 l.106-109; Bilag 13 l.51-55). Lotte(w), Maja(w), Tilde(w) og Tove(w) vedkender alle, at Wegovy er dyrt og dermed ikke tilgængeligt for alle, men for dem har det været muligt at rykke rundt i deres budgetter og få plads til denne månedlige pris på Wegovy (Bilag 9 l.170-172; Bilag 10 l.72-82; Bilag 14 l.106-111; Bilag 15 l.430-434). Den økonomiske situation er dog anderledes for Sif(w), som er på kontanthjælp, og Clara(w), som er studerende, og begge får økonomisk støtte fra deres familier til at betale for medicinen (Bilag 5 l.192-195; Bilag 12 l.75-87). Disse beskrivelser af, hvordan kvinderne

hver især finansierer Wegovy illustrerer således, at det kræver ressourcer – enten ens egne eller fra omgangskredsen – for at kunne få adgang til medicinen.

Derudover lyder Novo Nordisks foreløbige resultater og anbefalinger på, at effekten af præparatet kun varer ved, hvis man fortsætter med at tage det (jf. afsnit 1.1.1.), hvilket Sine og Tilde(w) også kritiserer som en ”god markedsføringsstrategi” (Bilag 13 l.108-112; Bilag 14 l.182-186).

Kvindernes fremtidsplaner i forhold til Wegovy relaterer sig således også til denne potentielle økonomiske ulighed, der kan være knyttet til adgangen til præparatet. Clara(w) og Sif(w) er de eneste blandt kvinderne, der tager Wegovy, som har planer om at skulle stoppe, primært på grund af prisen (Bilag 5 l.129-136; Bilag 12 l.58-62). Lotte(w), Maja(w), Tilde(w) og Tove(w) er alle indstillede på at fortsætte med at tage Wegovy resten af livet for at vedligeholde vægttabet, omend de også er klar på at gå ned på en vedligeholdelsesdosis eller stoppe, hvis anbefalingerne ændrer sig (Bilag 9 l.470-476; Bilag 10 l.66-88; Bilag 14 l.163-175; Bilag 15 l.250-252). Dette kan sættes i relief til Harjunens beskrivelse af økonomiseringen af sundhed, hvor det at købe og tage Wegovy kan ses som en investering i ens fremtidige lykke, hvis man drager paralleller til Ahmed.

Foruden kvindernes tanker om økonomi og Wegovy for dem personligt, deler flere af dem også deres synspunkter i forhold til økonomiske barrierer og Wegovy på samfundsplan. Ida, Lotte(w), Maja(w), Sara og Tilde(w) berører eksempelvis potentialet ved et mere generelt økonomisk tilskud til Wegovy, således ens økonomiske baggrund ikke skulle være afgørende for adgangen til medicinen (Bilag 8 l.407-408; Bilag 9 l.534-538; Bilag 10 l.398-407; Bilag 11 l.122-125; Bilag 14 l.467-481). Det kommer eksempelvis til udtryk i følgende citat fra Lotte(w):

”... der kan også være mennesker, som sidder fast i arbejdsløshed eller i en førtidspension eller noget andet, som bliver forværret af deres overvægt, og hvis de så kunne få hjælp til at tabe sig, så ville de få lettere ved at komme ud og være en del af samfundet [] der kan være nogle marginaliserede grupper, hvor overvægten kan forstærke den marginalisering, og [hvor] de ikke har økonomien til at betale selv, og det kunne måske godt betale sig for samfundet, at de mennesker fik en ekstra hjælp ud af marginaliseringen...” (Bilag 9 l.579-585)

Dette citat og lignende pointer fra Ida, Maja(w), Sara og Tilde(w) knytter sig således til Thualagants karakterisering af Danmark som et sundhedssamfund, hvor den allestedsnærværende viden og krav om sundhed vi som borgere møder er forankret i økonomiske rationaler om selvoptimering.

Derudover relaterer disse pointer sig også til Harjunens beskrivelse af økonomisering af sundhed, hvor der lægges vægt på, at individer skal have hjælp til at tabe sig og vedligeholde deres kroppe for at leve op til idealer om en produktiv og profitabel krop, der bidrager til samfundsøkonomien. I denne begrebsliggørelse af sundhed ligger det ifølge Harjunen mere eller mindre implicit, at tykhed er umoralsk og et udtryk for fejlslagen sundhedsadfærd i forhold til at kunne leve op til samfundets krav om ansvarlige, sunde borgere. Disse pointer fra Harjunen optrådte også som et konkret lykkeobjekt hos Sif(w):

”... jeg troede jo, at jeg ikke kunne komme ud og arbejde mere, og nu har jeg faktisk et håb om, at jeg kan komme ud og have et deltidsarbejde. Det giver jo en livsværdi, og det lyder så grimt, men jeg havde altid følt, at jeg ikke havde en samfundsværdi, hvis jeg ikke kunne arbejde...” (Bilag 12 l.383-386)

Både dette citat fra Sif(w) og lignende udsagn fra Lotte(w) og Tilde(w) illustrerer, at denne økonomisering af sundhed og instrumentalisering af kroppen er forestillinger, som er til stede hos kvinderne (Bilag 9 l.579-582; Bilag 14 l.473-489). Derudover relaterer citatet fra Sif(w) sig også til Gaileys begrebsliggørelse af healthism og disciplinær medicin; at sundhed fremstår som et frit valg, men i høj grad er knyttet til mere strukturelle normer, der lærer individer, at de skal slanke sig for at have en samfundsmæssig værdi, hvilket Sif(w) også konkret peger på, idet hun anerkender, at det i høj grad er en norm der hersker i samfundet.

4.2.4.1. ”Brænd Novo Nordisk ned til grunden”

Relateret til kvindernes tanker om økonomi og Wegovy, udtrykker flere af dem også stærke holdninger til firmaet bag medicinen; Novo Nordisk. Særligt blandt kvinderne, som ikke tager Wegovy, optrådte der negative eller skeptiske holdninger til Novo Nordisk, sandsynligvis knyttet til at de netop ikke tager medicinen af forskellige årsager. Som nævnt, ville Sine gerne tage Wegovy, hvis hun fik råd, men hun synes samtidig, at Novo Nordisk udnytter efterspørgslen og sætter prisen for højt:

”... hvis jeg skulle prøve det, så ville jeg samtidig bidrage til deres overskud [] jeg ville føle mig en lille smule røvendt over, at de tager så mange penge. Men det kan jeg jo godt se, det er jo perfekt business for dem, hvis man skal tage det resten af sit liv...” (Bilag 13 l.109-111)

Ane og Freja forholder sig mest skeptisk til Novo Nordisk, hvilket kan hænge sammen med deres tykaktivistiske perspektiver. Ane, som blandt sagde ”... *jeg har det sådan lidt ”brænd Novo Nordisk ned til grunden”*”, anser Novo Nordisks forretningsmodel og lobbyarbejde som uetisk, da medicinen fortsat er relativt ny og langtidsbivirkningerne fortsat er ukendte (Bilag 4 l.99-1116,437). Hun forholder sig kritisk til Novo Nordisk og Wegovy, og synes i stedet, at vi som samfund bør arbejde hen imod en accept af alle kropsstørrelser fremfor denne disciplinær medicinske tilgang (ibid. l.103-104). Generelt taler Anes, men også Frejas, kritiske perspektiver på Wegovy og Novo Nordisk ind i begrebsliggørelsen af økonomisering af sundhed og kropslig vedligeholdelse. Freja udtrykker bekymring for fremtiden og beskriver Novo Nordisk som en kæmpe magtfaktor i det danske samfund og som ”kapitalisme på speed” (Bilag 7 l.596-603). Freja er især kritisk overfor Novo Nordisks såkaldte ”løsning” på stigmatisering af tykke mennesker:

”... det er [i] mange år jeg har lagt mærke til hvordan Novo Nordisk har haft gang i en propaganda kampagne rettet mod både sundhedsvæsenet, men også rettet mod almindelige mennesker, hvor de har snakket rigtig meget om det her med stigmatisering netop i forhold til kropstørrelse og vægt, men hvor deres løsning på stigmatisering jo hele tiden har været at tykke mennesker skal have hjælp på den måde, at tykhed skal gøres til en kronisk sygdom og når det er blevet gjort til en kronisk sygdom så kan man få ordentlig hjælp, i stedet for at det handler om at [] vi skal fjerne stigmaet, sådan at der er plads til mere mangfoldighed i verden” (ibid. l.83-90)

Hvad Freja kritiserer her, trækker således tråde til Harjunens beskrivelse af denne neoliberale kropskultur, og Ane og Freja er tydeligt skeptiske og kritiske - ikke bare i forhold til Wegovy, men også Novo Nordisk. Som tidligere nævnt adskiller de sig også generelt fra de øvrige informanter, idet de så eksplicit er i opposition til Wegovy og vægttab generelt. Netop den type kritik, som Ane og Freja rejser, problematiseres af Clara(w), der oplever at argumenter, der henfører til kapitalismekritik og at Wegovy-brugere ”bare fremmer Novo Nordisks mersalg”, som umyndiggørende:

”... jeg føler virkelig det er at umyndiggøre folk som vælger at tage det, der jo ikke nogen der sprøjter noget ind i en uden tilladelse [] jamen lad os da endelig skyde skylden på virksomheden der producerer noget der hjælper folk, det er jeg jo bare evigt taknemmelig for...” (Bilag 5 l.241-249)

Det er frustrerende for Clara(w), at individer, som tager Wegovy, umyndiggøres på denne måde, og hun understreger, at det er et bevidst valg, hun selv har truffet for egen sundhed og livskvalitet (Bilag 5 l.658-659,715-716). Dette perspektiv kan også betragtes ud fra Gaileys beskrivelse af healthism, der indebærer en "illusion om personlig frihed": at sådanne oplevelser, som Clara(w) beskriver, ikke træffes af individet, men er en del af disciplinær medicin, hvilket læner sig mere op ad Ane og Frejas kritiske perspektiver. Dog bliver dette også hurtigt sort/hvidt, og Claras(w) oplevelser bør ikke afskrives som falsk bevidsthed samtidig med, at Ane og Frejas skepticisme ikke bør afskrives som konspiratoriske. Empirien peger derimod på, at oplevelser med og holdninger til kvindekroppen, Wegovy og vægttab er nuancerede. Denne pluralisme går også igen i kvindernes tanker om tyndhed som ideal og jagten på lykke, hvilket jeg vil analysere i det kommende afsnit.

4.3. Tyndhedsdrømmen og jagten på (u)lykke

Hos alle informanterne gik forestillinger som "tykhed som et fængsel" og drømmende sætninger som "når jeg engang bliver tynd" igen på forskellig vis, uanset om der er tale om aktuelle drømme, Clara(w) og Tilde(w), der drømmer om at blive tynde igen, eller når Ane, Daina og Freja beskriver deres tidligere vægttab og forestillinger herom (Bilag 4 l.358-364; Bilag 5 l.555-567; Bilag 6 l.613-615; Bilag 7 l.401-407; Bilag 8 l.129-133; Bilag 9 l.493-505; Bilag 10 l.252-262; Bilag 11 l.231-233; Bilag 12 l.383-389; Bilag 13 l.85-90; Bilag 14 l.96-100; Bilag 15 l.277-281). Dette har jeg valgt at beskrive som *tyndhedsdrømmen*: de lykkearkiver, som lærer særligt kvinder, at når de bliver tynde, så bliver de lykkelige. Kvinderne beskrev også forskellige forskrifter for lykke og strategier for at indfri løftet om lykke, der er blevet dem tildelt som kulturelt ideal. Men er disse adfærds-forskrifter altid det værd? Og har vægttab rykket kvinderne tættere på lykkeidealet, eller opleves denne tyndhedsdrøm af nogen som et tyndhedsmareridt? Det er nogle af de spørgsmål, jeg vil analysere i dette afsnit. Først vil jeg berøre de forestillinger og drømme kvinderne knytter til vægttab.

4.3.1. "Når jeg bliver tynd, så starter mit liv rigtigt"

Alle kvinderne (uanset om de ønsker vægttab eller ej) talte ind i en kulturel forestilling om tyndhed og vægttab som vejen til et lykkeligt liv. Ovenstående citat stammer fra Ane, der tidligere i sit liv havde et stort ønske om vægttab og fortalte følgende om sine drømme om tyndhed:

”... jeg tænkte at, jamen så blev jeg nærmest rig og berømt, og der var alle mulige helt urealistiske forestillinger om hvad det med at blive tynd kan medbringe [] det var bare et meget stærkt billede eller en stærk følelse af, at mit liv starter når jeg bliver tynd...” (Bilag 4 l.359-363)

Selvom Ane i dag ikke ønsker et vægttab og i stedet er inspireret af tykaktivisme og kropsaccept, havde hun ligeledes de øvrige informanter tidligere et ønske om vægttab og forestillinger om, at en slankere krop ville bringe alskens positive ting til sit liv. For Ane og Freja viste denne drøm sig dog i højere grad at være en slags *tyndhedsmareridt*, hvilket jeg vil uddybe i afsnit 4.3.3. I dette afsnit vil jeg analysere de andre kvinders forestillinger knyttet til tyndhed, hvilket kan betragtes som en forskrift for lykke. Ida fortæller eksplicit, at ønsket om vægttab for mange (inklusiv sig selv) handler om *”... jagten på lykke [] at man tror man har det bedre hvis man er tynd”* (Bilag 8 l.255-256). Tove(w) beskriver ligeledes Ane sin fremtid som tynd som et liv, hvor hun har flere muligheder (Bilag 15 l.285-290). Maja(w) talte også ind i disse forskrifter for lykke knyttet til tyndhed og beskrev forestillinger om alle de livsmuligheder, hun ville have, hvis hun tabte sig, men havde givet mere eller mindre op tyndhedsdrømmen før Wegovy kom på markedet:

”... jeg [har] aldrig rigtig set mig selv som en normalvægtig person, og så tror jeg bare at der har været en eller anden accept af at ”nå men det er jo aldrig mig”, og det er jo først nu med det her middel [] at der kom en eller anden løsning hvor man sådan [tænkte] ”det kunne godt blive mig”... ” (Bilag 10 l.194-197)

For Maja(w) er jagten på lykke gennem vægttab blevet muliggjort af Wegovy, og nu kan hun eksempelvis se sig selv få en kæreste – et lykkeobjekt, hun ikke tidligere havde set som en mulighed på grund af sin kropsstørrelse (ibid. l.256-258). Dette relaterer sig til pointer fra Bordo og Orbach angående femininitet og skønhed, der er knyttet til et tyndhedsideal, og kvinder som Maja(w) bliver således et muligt romantisk subjekt gennem vægttab (jf. afsnit 1.3.). Drømmene kvinderne fortæller om er fodret af lykkearkiver; kulturelle fortællinger, der forbinder lykke med tyndhed. Det er tydeligt blandt informanterne, at tyndhed og vægttab er knyttet til forestillinger om et lykkeligt liv, og at tykhed derimod er præget af ulykkearkiver for flere af kvinderne, og tykhed beskrives eksempelvis som et fængsel af Lotte(w) (Bilag 9 l.505-511). Deres kropsstørrelser opleves som noget der står i vejen for deres potentielle lykke, og positionerer dem i stedet som affect aliens. Igen ses der en stærk disciplinerende kraft i tyndhedsidealet og dennes tilknytning til

det overordnede imperativ om at stræbe efter lykke. Eksempelvis fortæller Clara(w) følgende: ”... *de to år var det jo cirka, hvor det var at jeg tog på og så videre, det var nok de værste i mit liv i virkeligheden [] jeg var næsten ulykkelig i den periode...*” (Bilag 5 l.144-146). Derimod har deres respektive vægttab og planer om yderligere vægttab har derimod bidraget positivt til deres liv.

4.3.2. ”Jeg var slet ikke i kontrol”

Clara(w), som ovenstående citat stammer fra (Bilag 5 l.160), Ida, Lotte(w), Maja(w), Sara, Sif(w), Tilde(w) og Tove(w) har alle oplevet deres vægttab som et lykkeobjekt; det har givet dem flere muligheder og bragt dem tættere på tyndhedsidealet som en forskrift for lykke (Bilag 5 l.715-716; Bilag 8 l.259-261; Bilag 9 l.493-496; Bilag 10 l.473-477; Bilag 11 l.210-221; Bilag 12 l.138-140,383-389; Bilag 14 l.328-342; Bilag 15 l.261-266). Eksempelvis fortæller Clara(w) følgende: ”... [vægttabet] *har betydet alt for min glæde, altså jeg var så ked af det, hold kæft hvor var jeg ked af det hele tiden, og det fyldte i alt...*” (Bilag 5 l.728-729). Denne følelse af glæde gik igen hos kvinderne i deres vægttabsoplevelser. Flere af kvinderne brugte udtryk som livsforbedring, livsglæde, livskvalitet og livsværdi i deres beskrivelser af, hvad deres foreløbige vægttab har betydet for deres liv (Bilag 5 l.716; Bilag 9 l.590; Bilag 10 l.515; Bilag 12 l.384; Bilag 14 l.336-340). Tilde(w) fortalte eksempelvis følgende:

”... *jeg har ikke rigtig oplevet andet end kæmpe livsforbedring [] selv min kæreste sagde en dag, at det virkede til at jeg ikke havde været gladere i lang tid end jeg er lige nu [] han sagde også, at selvom det var dyrt, så var han helt med på, at det var noget medicin vi skulle prioritere [] det var en helt anden livsglæde, jeg havde fået, og en helt anden energi til ham og til børnene...*” (Bilag 14 l.335-341)

Ordene Tilde(w) her anvender til at beskrive forbedringen, som det foreløbige vægttab har medført, taler ind i det overordnede lykkenarrativ, som Ahmed beskriver som kendetegnende for den tid vi lever i. Kvinderne forbinder i høj grad lykke og glæde til det at tabe sig og med udsigten til at være slankere, og vægttab kan således anses som en jagt på lykke.

I interviewene optrådte en række ord hyppigt i beskrivelserne af, hvad deres vægttab har betydet for dem. Disse har jeg kodet som forskellige lykkeobjekter (Bilag 3). Positive beskrivelser af frihed, følelse af lethed, øget kontrol og beskrivelser af madro gik igen hos informanterne, der tager Wegovy (Bilag 5 l.173-174;557-560; Bilag 9 l.215-218,486-488; Bilag 10 l.350-354,368; Bilag 12 l.67-69; Bilag 14 l.136-137,150-151,329-330; Bilag 15 l. 305-310,513-516). Beskrivelserne af

lethed knytter sig til det at have en lettere krop og kunne være mere fysisk aktiv, hvilket kan knyttes til sundhedsperformance (Bilag 5 l.559-561; Bilag 9 l.486-488; Bilag 14 l.150-151). Kontrol handler for Maja(w) om i højere grad at kunne kontrollere sit madindtag, som Wegovy netop hjælper med, eftersom det er appetitregulerende (jf. afsnit 1.1.1.; Bilag 10 l.120-124). Dette knytter sig også til oplevelsen af madro som et lykkeobjekt, der hjælper kvinderne med at nærme sig lykkeidealet om tyndhed. Det beskrives eksempelvis af Maja(w) således:

"... før i tiden, så var det sådan noget med, [at] hvis der var nogen, der bragte kage ind på et bord, så [var] al den samtale der foregik, det var fuldstændig ignoreret for mig, fordi det handlede for mig om "hvornår skal vi starte på den der kage?", "hvor mange stykker kage kan jeg tillade mig? [] Hvor nu kan jeg være hos en veninde og fuldstændig glemme, at hun har stillet noget frem til mig [] den der stemme, der hele tiden kalder på mad, den [er] ligesom bliver slukket. Det gør bare livet lettere..." (Bilag 10 l.351-357)

Således er tanker om mad blevet mindre fremtrædende, som Maja(w) beskriver det, og denne oplevelse af kontrol over deres krop opleves også af Sif(w), Tilde(w) og Tove(w). I tråd hermed giver Lotte(w) udtryk for at det dæmpede fokus på mad er knyttet til en følelse af frihed, idet hun i højere grad føler sig frigjort fra tanker, der konstant kredser om mad (Bilag 9 l.215-218). Oplevelserne af kontrol, madro og frihed er således sammenflettede for kvinderne, der tager Wegovy, men det indikerer også et ønske om disciplinering, selvom de ikke eksplicit anvender den terminologi. Medikaliseringen af tykthed, som præparater som Wegovy repræsenterer, giver kvinderne en mulighed for at disciplinere og kontrollere deres krop som en del af den kropslige vedligeholdelse. Ifølge Gaileys beskrivelser optræder denne medikalisering som en personlig frihed, hvilket stemmer overens med kvindernes beskrivelser, men det er egentlig en illusion ifølge Gailey, og valget om at tabe sig er nærmere en del af et overordnet moralsk imperativ, der fordrer slankhed. Dette betyder ikke, at kvinderne jeg har interviewet mangler agens eller refleksion over egne valg, men nærmere at de kulturelle normer, som Harjunen og Gailey italesætter angående tyndhedsimperativet, samt den generelle kulturelle orientering mod lykke, som Ahmed beskriver, er vilkår, vi alle er underlagt. For kvinderne er disse oplevelser af frihed, følelse af lethed, øget kontrol og beskrivelser af madro lykkeobjekter, der hjælper dem på vej i deres jagt på lykke gennem vægttab.

Der er dog også ulykkeobjekter forbundet med vægttab for flere af kvinderne, især i form af bivirkningerne ved Wegovy. Overordnet fortæller de alle, at de ikke har haft massive bivirkninger ved at tage medicinen, omend hårtab, hovedpine, hård mave, kvalme og lignende er en del af deres fortællinger (Bilag 5 l.228-229; Bilag 9 l.451-462; Bilag 10 l.118-121; Bilag 12 l.90-104; Bilag 14 l.148-149; Bilag 15 l.309-314,336-340). Lotte(w), der gentagende fortæller om sin passion for madlavning, fortæller, at hun ikke i samme grad nyder madlavning og at spise længere: ”... *jeg savner det der med at spise, og det er nærmest ligegyldigt om det er gulerødder eller om det er flødekager. Altså, jeg savner aktiviteten i at spise*” (Bilag 9 l.447-449). I samme ombæring knytter Lotte(w) dette til en frihedsfølelse, idet hun ikke længere er kontrolleret af sin appetit, og for hende, ligesom de øvrige informanter, der beskriver bivirkninger, er det det hele værd. For Sif(w), der har oplevet hårtab og kvalme ved at tage Wegovy, er det det værd, fordi hun ved at tabe sig opnår et øget selvværd (Bilag 12 l.99-101,139-140). Disse ulykkeobjekter i form af bivirkninger, er kvinderne således villige til at acceptere, så længe de nærmer sig lykkeidealet om tyndhed. Dette understreger, hvor betydningsfuld tyndhed er som skønheds- og lykkeideal for kvinderne. Det er dog ikke gældende for alle informanterne, at tyndhed, vægttab og kontrol er forbundet med lykkearkiver. Disse objekter har været koblet til negative livsforandringer for nogle af kvinderne, samtidig med at fejlslagne vægttabsforsøg opleves som ulykke for flere af informanterne. Dette har jeg betegnet som *tyndhedsmareridtet*.

4.3.3. Tyndhedsmareridtet

Lige så vel som vægttabsinterventionerne er forbundet med lykke for kvinderne, når det lykkedes, kan det beskrives som ulykkearkiver, når det ikke lykkedes for kvinderne. Kvinderne bruger ord som pinligt, irriteret, nederlagsfølelse, fiasko og frustration i disse fortællinger, og vægttab kan derfor betragtes som et tveægget sværd, der rummer både potentiale for lykke og ulykke (Bilag 5 l.396-399; Bilag 8 l.175-176; Bilag 13 l.224-225; Bilag 14 l.284-285; Bilag 15 l.287-290). Derudover fortæller Ane, Daina og Freja om negative oplevelser ved tidligere vægttab, der står i kontrast til de positive beskrivelser fra forrige afsnit, og disse fortællinger kan betragtes som ulykkearkiver. Eksempelvis fortæller Ane således:

”... *dengang jeg tabte mig rigtig meget, så var jeg jo glad for at jeg havde tabt mig, og jeg tror, [at] hvis du havde spurgt mig på det tidspunkt, mens at jeg havde tabt [mig], så tror jeg bare, jeg havde sagt ”det er mega fedt og det er det hele værd” [] men i bagklogskabets lys*

så var det ikke fedt, altså med den jeg er nu [] så synes jeg, det var en træls måde at leve på, at det fyldte alting i mit liv ...” (Bilag 4 l.455-460)

Citatet fra Ane tyder således på, at kontrollen, som hun opnåede ved sin vægttabsindsats, var forbundet med noget negativt; et ulykkeobjekt i kontrast til eksempelvis Clara(w) og Maja(w).

Freja deler lignende oplevelser med tidligere vægttab, hvor hun blandt udviklede en spiseforstyrrelse, og den kontrol hun oplevede at have over sin krop var for hende hverken forbundet med sundhed eller lykke: ”... *jeg havde det så dårligt og jeg ville ikke ønske det for min værste fjende at skulle igennem det jeg var igennem...*” (Bilag 7 l.442-443). Ane og Freja kan således betragtes som affect aliens, eftersom de ikke bliver lykkelige af de rigtige objekter. Daina, der modsat Ane og Freja ønsker et vægttab, men uden Wegovy, tager nærmere en midter position og ser både, hvordan vægttab kan være præget af lykke og ulykke: ”*Så jeg ville hellere, måske stille mig i midten og se nuancerne, at der kan være fordele og ulemper ved begge dele, men lykken er ikke afhængig af at du taber dig. Du bliver ikke død og partout et lykkeligt menneske, bare fordi du taber dig...*” (Bilag 6 l.610-613). Daina ønsker et langsigtet vægttab, men forbinder det ikke udelukkende med lykke. Daina arbejder også aktivt med antistigmatisering af tykke mennesker, Ane er inspireret af tykaktivistiske tanker som en del af sin feministiske praksis, og Freja arbejder som tykaktivist (tabel 1). De tre kvinder adskiller sig dermed fra de øvrige kvinder i undersøgelsen, men ikke desto mindre er deres oplevelser og perspektiver på kvindekroppen, vægttab og Wegovy også en del af det samlede billede. Netop tykaktivisme og kropspositivisme var emner flere af informanterne delte interessante perspektiver på, der bidrager til at forstå, hvordan det opleves at være en tyk kvinde i et tyndhedsfokuseret samfund.

4.3.3.1. Tykaktivisme: et alternativt krops- og lykkeideal?

Sine og Tove(w) har ikke kendskab til tykaktivisme, men de øvrige 10 kvinder havde alle holdninger hertil (Bilag 13 l.341-344; Bilag 15 l.489-498). Sif(w) fortalte, at hun følger en del tykaktivister på sociale medier, og at den type online fællesskaber og repræsentation af forskellige kroppe har styrket hendes selvværd (Bilag 12 l.493-505). Dette kan ses som et eksempel på affektive fællesskaber, idet der i disse kredse reproducere nogle alternative skønhedsideal og lykkeobjekter, som Sif(w) kan spejle sig i og derigennem har fået et bedre forhold til sin krop, omend hun stadigvæk ønsker at tabe sig.

Ane, der som nævnt havde ulykkelige oplevelser knyttet til sit tidligere vægttab, har gennem feministisk litteratur og inspiration fra tykaktivismen forenet sig med sin krop og erfaret, at hun

”faktisk godt kan de ting i livet” hun vil i en tyk krop, og at vejen til lykke ikke nødvendigvis er vægttab (Bilag 4 l.240-249). Freja har været igennem en lignende forandring, og arbejder i dag som tykaktivist og har opnået mere livskvalitet ved at blive en del af forskellige affektive fællesskaber inden for tykaktivisme (Bilag 7 l.500-510). Hun fortæller om sit ”tykaktivistiske åbenbaringsøjeblik” i forbindelse med, at hun begyndte at følge forskellige tykke mennesker på sociale medier og så, at andre delte de samme ulykkearkiver i forhold til vægttab:

”... ”der er så mange mennesker, der fortæller min historie lige pludselig, når jeg begynder at kigge på det her”, og jeg blev simpelthen så sur, fordi ”hvorfor fanden er der aldrig nogen, der har fortalt mig det her?” [] og så var jeg sådan lidt at ”hvis der ikke er nogen, der har fortalt mig om det, så er der jo nok også andre, som ikke har fået det her at vide”, og så besluttede jeg mig simpelthen for at begynde at tale om det, fordi, at hvis jeg savnede det, så var der andre, der også savnede det. Så det blev ligesom en indgang til tykaktivismen...” (ibid. l.516-524)

Både Ane men særligt Freja kan betragtes som killjoys, idet de repræsenterer hindringspunkter, der står i vejen for den normative opfattelse af lykke ved at påpege uretfærdigheder angående samfundets behandling af tykke mennesker (Bilag 4 l.340-350; Bilag 7 l.63-68). Det kan Daina og Sara til en vis grad også karakteriseres som, eftersom de begge arbejder mod at fjerne diskrimination og stigmatisering af tykke mennesker, omend ikke i sammen omfang som Freja (Bilag 6 l.588-591; Bilag 11 l.241-258).

Clara(w), Daina, Ida, Lotte(w), Maja(w), Sara og Tilde(w) udtrykte alle, at de til dels er enige med tykaktivistiske og kropspositivistiske røster, der taler for mindre stigmatisering af tykke kroppe, og at vi skal arbejde kollektivt mod en større accept af forskellige kropsstørrelser, men mener også hver især, at bevægelserne er ”kammet over” (Bilag 5 l.645,660-662; Bilag 6 l.294-297; Bilag 8 l.418-421; Bilag 9 l.360-365; Bilag 10 l.533-539; Bilag 11 l.165-192; Bilag 14 l.376-387), som Lotte(w) eksempelvis udtrykker det:

”... [jeg] er lidt modstander af det der tykaktivisme [] jeg er enig i, at man skal være glad for den krop man har, og man skal passe på den krop man har, og man skal acceptere sig selv og sin krop, det tror jeg på man bliver gladere af. Men det er ikke det samme, som nogle tykaktivister, der nærmest er kammet helt over og syntes at det er sundt at være tyk, det er bare sådan helt faktisk, at det slider mere på stativet [at være tyk]” (Bilag 9 l.347-351)

I lighed med Lotte(w) udtaler Sara også, at tykaktivisterne, der får taletid i Danmark, er for yderliggående og ”skader sagen mere end de gavner” (Bilag 11 l.165-168). Disse perspektiver går igen ved Clara(w), Daina, Ida, Maja(w) og Tilde(w), der med forskellige vendinger argumenterer for, at vi som samfund i højere grad skal acceptere forskellige kroppe, men at vi heller ikke skal ”glorificere usunde tykke kroppe” (Bilag 5 l.645-648; Bilag 6 l.579-584; Bilag 8 l.420-422; Bilag 10 l.418-423; Bilag 14 l.381-387). Her taler de ind i healthism-narrativet, idet der ligger en formodning om, at tykhed indikerer usundhed, hvilket på sin vis også står i kontrast til flere af kvindernes udsagn angående sundhed præsenteret i afsnit 4.2.1., hvor flere fortalte, at de er uenige i, at tykhed nødvendigvis er lig med usundhed. Dette er ikke for at antyde, at kvinderne skulle tale usandt eller lignende, snarere er sådanne uoverensstemmelser nok nærmere et udtryk for, at tykhed og vægttab er mangesidede emner, hvor forskellige kulturelle fortællinger og strukturer påvirker kvinderne.

Baseret på hovedparten af informanternes udsagn kan tykaktivistiske kroppe betragtes som klæbrige, idet en række beskrivelser såsom yderliggående, aggressivt, voldsomt, ”for meget” og ekstremt påklistres disse kroppe (Bilag 5 l.664; Bilag 9 l.362-363; Bilag 10 l.419; Bilag 11 l.172). Sådanne associationer kunne tænkes at være medvirkende til, at Ane eksempelvis beskriver sin tykaktivistiske kamp således:

”... jeg tror det er de bedre veje at gå [] det der med lige så stille at snakke om ”jamen hvad betyder det rent faktisk at være tyk?” altså italesætte sig selv som tyk som noget neutralt og positivt, og så italesætte noget af det nederen man oplever, det tror jeg er mere effektivt...”
(Bilag 4 l.346-350)

Ud fra denne beskrivelse kunne det tyde på, at Ane er bevidst om den position som affect alien, man risikerer at blive kategoriseret i, hvis man beskæftiger sig med tykaktivisme. Dette gør sig også gældende ved Daina, Freja og Sara, som på forskellig vis med deres kroppe påtager sig rollen som killjoy og sender et signal til omverdenen om, at de modstiller sig den hyper(u)synlighed, der tilskrives tykke kvindekroppe (Bilag 6 l.26-28; Bilag 7 l.37-43; Bilag 11 l.19-23). Daina er eksempelvis meget bevidst om vigtigheden af at ”flashe” sin krop i offentligheden:

”... selvom folk de selvfølgelig kigger på mig nede i svømmehallen, så er jeg nødt til at være der [] fordi det også betyder rigtig meget for mig, men så sandelig også fordi at jeg gerne

vil have, at folk de ser, at en stor krop også godt kan være en del af samfundet, og faktisk også kan være velfungerende...” (Bilag 6 l.180-184)

Denne type af aktiviteter eller tykaktivistiske fordringer om at acceptere og elske sin krop opleves af flere af kvinderne som provokerende, selv af Daina (ibid. l.581-584; Bilag 10 l.533-538; Bilag 14 l.383-387). Maja(w) deler eksempelvis følgende tanker: ”... *jeg føler mig nogle gange presset til at skulle 100% elske min krop, fordi jeg er tyk [] nu er jeg på en rejse, hvor jeg faktisk gerne vil være tynd, og det vil jeg gerne have lov til [at] ville...*” (Bilag 10 l.545-548). Tilde(w) deler lignende betænkkeligheder ved tykaktivisme og føler sig provokeret af, at ønsket om vægttab af nogen opfattes som anti-kropspositivisme, og mener at det i stedet skal handle om, at alle størrelser er accepterede, også hvis man ønsker at ændre den (Bilag 14 l.383-387). Dette opleves også af andre af kvinderne, der er i gang med et vægttab, og her bliver tykaktivisters rolle som killjoys tydelig, eftersom der rykkes ved nogle grundlæggende forestillinger i forhold til tyndhedsdrømmen. Det tyder på, at tykaktivismen trykker på nogle fundamentale kulturelle forestillinger om kropsstørrelse, sundhed og skønhed. Freja er også bevidst om den provokation hendes aktivisme kan afføde:

”Vi ved, at jo mere tid, energi og penge folk har investeret i noget, jo sværere er det at give slip på, så hvis man har brugt 50 år af sit liv på at prøve på at få en tynd krop, og der lige pludselig kommer en eller anden flabet tykaktivist og siger ”ved du godt at en slankekur ikke virker, og du ikke har magt til at bestemme kropstørrelsen, du skulle have? hvis det var at det kunne lykkes det her, så var du lykkedes allerede” [] og så så siger folk ”fuck dig Freja, dit kæmpe røvhul, lad være med at sige, at jeg ikke kan gøre det her” ...” (Bilag 7 l.581-587)

Det er tydeligt, at denne type provokation, Freja fortæller, at hun møder, når hun deler sine aktivistiske perspektiver, også opleves af flere af de øvrige informanterne. Det kunne tyde på, at der eksisterer væsentlige spændingsfelter i den offentlige samtale og i de kulturelle forestillinger knyttet til vægttab, sundhed og skønhed i forhold til kvindekroppen, som indvirker på informanternes forhold til egen krop og hvordan det for dem opleves at være en tyk kvinde i et tyndhedsfokuseret samfund.

Som beskrevet i afsnit 1.2. kan det at være tyk betragtes som en marginaliseret position at betræde, og empirien tegner et billede af, at man heraf og på grund af den tykke kvindekrops hyper(u)synlighed ikke kan indtage en neutral position eller passere, men at man som tyk kvinde er

nødt til at forholde sig til sin krop i relation til omverdenen. Dette relaterer sig også til Orbachs pointe om at kvinders kroppe ikke tilhører dem selv (jf. afsnit 1.3.). Derudover er kropsstørrelse på forskellig vis stærkt knyttet til forestillinger om det gode og lykkelige liv for alle kvinderne.

5. Konklusion

I dette speciale har jeg undersøgt, hvordan det opleves at være en tyk kvinde i en samtid, hvor den tynde krop idealiseres og hvor medikalisering af vægttab vinder frem. Gennem 12 semistruktuerede interviews med seks tykke kvinder, som tager vægttabsmedicinen Wegovy, og seks tykke kvinder, som ikke gør, har jeg analyseret de komplekse dynamikker, der former de herskende sundhedsnormer, køns- og kropsidealer og forestillinger om "det gode (rigtige) liv". I analysen har jeg fremhævet flere væsentlige temaer og udfordringer, som tykke kvinder står overfor i et samfund præget af neoliberale sundhedsimperativer, disciplinering og skønhedsnormer for kvindelig kropslighed, samt hvordan tyndhedsidealet ensretter kvinderne mod bestemte livsformer og lykkeobjekter.

Undersøgelsen viser først og fremmest, at tykke kvinder oplever et stort pres for at tilpasse sig samfundets tyndheds- og sundhedsidealer. Dette pres manifesterer sig både som en ekstern forventning og en internaliseret selvdisciplinering, hvor sundhed og lykke kobles sammen med vægttab og tyndhed. Begrebet healthism spiller en central rolle her, hvor sundhed reduceres til et spørgsmål om individuel viljestyrke og selvkontrol, hvilket yderligere marginaliserer dem, der ikke efterlever denne norm.

Wegovy og andre vægttabsmedikamenter kan her ses som et dobbeltsidet sværd. På den ene side tilbyder de en vej ud af stigmatiseringen og en mulighed for at efterleve samfundets lykkeideal. På den anden side medfører det yderligere medikalisering og et instrumentaliseret syn på kroppen, hvor kvinderne føler sig fanget i en "damned if you do, damned if you don't"-situation, hvor det at tage medicin som en del af et vægttab, ligeledes tykthed, stigmatiseres. Flere af informanter anvender forskellige legitimeringsstrategier for at retfærdiggøre deres brug af medicin, hvilket afslører denne komplekse sammenvævning af sundhed, moral og neoliberal ansvarlighed. Desuden har specialet belyst, hvordan tykkehierarkier og socioøkonomiske faktorer spiller en rolle i kvindernes oplevelser. De fleste informanter, der anvender Wegovy, har økonomiske ressourcer, hvilket peger på en økonomisering af sundhed og en ulige adgang til vægttabsmedicin. Samtidig hermed, talte kvinderne ind i et tykkehierarki, hvor forskellige grader af tykthed blev vurderet som mere legitime med hensyn til, hvem der bør have adgang til vægttabsmedicin som Wegovy, hvilket igen taler ind i en legitimering af egen anvendelse af præparatet.

Herudover understreger resultaterne i dette speciale også, hvordan tykke kvinder navigerer i en verden, der ikke blot stigmatiserer deres kroppe, men også tvinger dem i positioner af

hyper(u)synlighed. I relation hertil anvender kvinderne forskellige håndteringsstrategier for at modstå skammen og stigmatiseringen, hvor tøj, dating, parforhold og intimitet optræder som centrale arenaer, hvor kvindernes strategier for at passere eller efterleve den normative kropskultur udfolder sig. Disse strategier viser, hvordan stigmaet ikke blot er en individuel byrde, men også en social kontrolmekanisme, der former kvindernes livsvalg og adfærd.

Endelig peger resultaterne på, at tykaktivisme som et eksempel på affektive fællesskaber for nogle af kvinderne er en kilde til positiv identitetsskabelse og et bedre forhold til egen krop, mens budskaberne bag disse bevægelser af andre opleves som en provokation mod deres tyndhedsdrøm og opfattelse af vægttab og tyndhed som vejen til lykke.

Sammenfattende viser dette speciale, at tykke kvinder navigerer i en kompleks virkelighed, hvor sundhed, moral, kropspolitik og forestillinger om lykke er dybt forankrede i neoliberale og normative forestillinger om "det gode (rigtige) liv". Kvindernes oplevelser afslører både de udfordringer de møder, og de strategier de udvikler for at håndtere disse normer, uagtet om det er forsøg på at modstå dem eller efterleve dem ved at stræbe efter vægttab og tyndhed som jagten på lykke.

6. Litteraturliste

Ahmed, Sara (2008): "The Politics of Good Feeling". *ACRAWSA e-journal* 4(1):1-18

Ahmed, Sara (2010): *The Promise of Happiness*. Duke University Press. [e-bog]

Ahmed, Sara (2014): *The Cultural Politics of Emotion*. Second Edition. Edinburgh University Press. [e-bog]

Ahmed, Sara (2017): *Living a Feminist Life*. Duke University Press

Amlund, Dina (2023): "Tykfobi er en meget gammel historie", side 69-97 i Christiansen, Lene Bull & Heiselberg, Maj Hedegaard (red.) (2023): *Tyk*. Frydenlund. [e-bog]

Billington, Charles; Blair, Steven N.; Brownell, Kelly D.; Chambliss, Heather O'Neal & Schwartz, Marlene B. (2003): "Weight Bias among Health Professionals Specializing in Obesity". *Obesity Research* 11(9):1033-1039. DOI:10.1038/oby.2003.142

Boero, Natalie & Ingraham, Natalie (2020): "Thick Bodies, Thick Skins: Reflections on Two Decades of Sociology in Fat Studies". *Fat Studies* 9(2):114-125. DOI:10.1080/21604851.2019.1629262

Bordo, Susan (1993): *Unbearable Weight, Feminism, Western Culture, and the Body*. 10th edition. University of California Press

Brewis, Alexandra; Carr, Deborah; Granberg, Ellen M.; Major, Brenda; Robinson, Eric; Sutin, Angelina R. & Tomiyama, A. Janet (2018): "How and why weight stigma drives the obesity 'epidemic' and harms health". *BMC Medicine* 16(123):1-6. <https://doi.org/10.1186/s12916-018-1116-5>

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015)a: "Eklektiske og teoretiske interviewanalyser", side 303-312 i Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015): *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave. Hans Reitzels Forlag

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015)b: "Interviewanalyser med fokus på sprog", side 285-302 i Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015): *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave. Hans Reitzels Forlag

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015)c: "Transskription af interview", side 235-247 i

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015): *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave. Hans Reitzels Forlag

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015)d: "Udførelse af et interview", side 177-196 i

Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2015): *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave. Hans Reitzels Forlag

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015): "Interviewet: Samtalen som forskningsmetode", side 29-52 i Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (red.) (2015): *Kvalitative Metoder. En grundbog*. 2. udgave. Hans Reitzels Forlag

Christiansen, Lene Bull & Heiselberg, Maj Hedegaard (u.å.): "Feminist Activism in Transition". *Ruc.dk*. Tilgængelig: <https://forskning.ruc.dk/en/projects/feminist-activism-in-transition> [sidst besøgt: 20-01-24]

Collin, Finn (2015): "Socialkonstruktivisme", side 325-364 i Jacobsen, Michael Hviid; Lippert-Rasmussen, Kasper & Nedergaard, Peter (red.) (2015): *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*. 3. udgave. Hans Reitzels Forlag

(CUIMC) Columbia University Irving Medical Center (2023): "Popularity of Weight Loss Drugs Soars, but Weight Stigma Persists". *Columbia.edu*. Tilgængelig: <https://www.cuimc.columbia.edu/news/popularity-weight-loss-drugs-soars-weight-stigma-persists> [sidst besøgt: 16-05-24]

Davis, Georgiann & Khonach, Torisha (2020): "The Paradox of Positionality: Avoiding, Embracing, or Resisting Feminist Accountability". *Fat Studies* 9(2):101-113.
DOI:10.1080/21604851.2019.1628604

Den Danske Ordbog (u.å.): "Glæde". *Ordnet.dk*. Tilgængelig: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=gl%C3%A6de> [sidst besøgt: 16-05-24]

Den Danske Ordbog (u.å.)b: "Lykke". *Ordnet.dk*. Tilgængelig:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=lykke&tab=for> [sidst besøgt: 16-05-24]

Den Danske Ordbog (u.å.)c: "Overvægtig". *Ordnet.dk*. Tilgængelig:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=overv%C3%A6gtig> [sidst besøgt: 16-05-24]

Den Danske Ordbog (u.å.)d: "Tyk". *Ordnet.dk*. Tilgængelig:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=tyk> [sidst besøgt: 16-05-24]

Den Danske Ordbog (u.å.)e: "Tykfobi". *Ordnet.dk*. Tilgængelig:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=tykfobi> [sidst besøgt: 16-05-24]

Ebner, D.; Hunter, JA; Latner, JD & O'Brien, KS (2013): "Obesity discrimination: the role of physical appearance, personal ideology, and anti-fat prejudice". *International Journal of Obesity* (37):455-460. DOI:10.1038/ijo.2012.52

FedFront (u.å.)a: "Hvad er FedFront?". *Fedfront.dk*. Tilgængelig: <https://www.fedfront.dk/hvad-er-fedfront> [sidst besøgt: 16-05-24]

FedFront (u.å.)b: "Hvem skabte FedFront?". *Fedfront.dk*. Tilgængelig:
<https://www.fedfront.dk/new-page-1> [sidst besøgt: 16-05-24]

FedFront (u.å.)c: "Sprog". *Fedfront.dk*. Tilgængelig: <https://www.fedfront.dk/sprog> [sidst besøgt: 16-05-24]

FedFront (u.å.)d: "Vidnesbyrd". *Fedfront.dk*. Tilgængelig: <https://www.fedfront.dk/laes-vidnesbyrd> [sidst besøgt: 16-05-24]

Gailey, Jeannine A. (2014): *The Hyper(in)visible Fat Woman. Weight and Gender Discourse in Contemporary Society*. Palgrave Macmillan. DOI:10.1057/9781137407177. [e-bog]

Gilman, Sander L. (2008): *Fat. A Cultural History of Obesity*. Polity Press

Gutin, Iliya (2018): "In BMI we trust: reframing the body mass index as a measure of health". *Soc Theory health* 16:256-271. DOI:10.1057/s41285-017-0055-0

Haraway, Donna (2013): "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective", side 183-201 i Haraway, Donna (2013): *Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature*. Routledge. [e-bog] <https://doi.org/10.4324/9780203873106>

Harjunen, Hannele (2017): *Neoliberal Bodies and the Gendered Fat Body*. Routledge Research in Gender and Society [e-bog]

Hayward, Lydia E.; Pinkus, Rebecca T. & Vartanian, Lenny R. (2018): "Weight Stigma Predicts Poorer Psychological Well-Being Through Internalized Weight Bias and Maladaptive Coping Strategies". *Obesity* 26:755-761. DOI:10.1002/oby.22126

Hegelund, Emilie Rune & Møller, Fenja Søndergaard (2024): "Hvem bruger slankelægemedler?". *dst.dk*. tilgængelig: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/Analyser/53304-hvem-bruger-slankelaegemedler> [sidst besøgt: 15-05-24]

Hopkins, Peter (2012): "Everyday Politics of Fat". *Antipode* 44(4):1227-1246. DOI:10.1111/j.1467-8330.2011.00962.x

Hopkins, Peter & Lloyd, Jenny (2015): "Using interviews to research body size: methodological and ethical considerations". *Area* 47(3):305-310. DOI:10.1111/area.12199

Jacobsen, Michael Hviid (2007): "Adaptiv teori – den tredje vej til viden: En stående invitation til syntesesociologi, side 249-291 i Antoft, Rasmus, Jacobsen, Michael Hviid, Jørgensen, Anja & Kristiansen, Søren (red.) (2007): *Håndværk & Horisonter – tradition og nytænkning i kvalitative metode*. Syddansk Universitetsforlag

Kløvedal, Gurli (2023): "Hvordan Wegovy er ved at ændre Danmark". *Sundhedspolitisktidsskrift.dk*. Tilgængelig: <https://sundhedspolitisktidsskrift.dk/tema/overvaegt/7926-alt-er-fedt-hvordan-wegovy-aendrer-os-og-danmark.html> [sidst besøgt: 15-05-24]

Kolata, Gina (2023): "New Obesity Drugs Come With a Side Effect of Shaming". *Nytimes.com*. Tilgængelig: <https://www.nytimes.com/2023/06/14/health/obesity-drugs-wegovy-ozempic.html> [sidst besøgt: 15-05-24]

Latner, Janet D.; Lieberman, Debra L. & Tybur, Josh M. (2012): "Disgust Sensitivity, Obesity Stigma, and Gender: Contamination Psychology Predicts Weight Bias for Women, Not Men". *Obesity* 20(9):1803-1814. DOI:10.1038/oby.2011.247

Lauritzen, Mette Petri (2021): "Polycystisk ovariesyndrom". *Sundhed.dk*. Tilgængelig: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/kvindesygdomme/sygdomme/svulster-og-cyster/polycystisk-ovariesyndrom/> [sidst besøgt: 16-05-24]

LeBesco, Kathleen (2011): "Neoliberalism, public health, and the moral perils of fatness". *Critical Public Health* 21(2):153-164. DOI:10.1080/09581596.2010.529422

Levald, Kathrine (2023): "Den tykke krop i bevægelse", side 261-292 i Christiansen, Lene Bull & Heiselberg, Maj Hedegaard (red.) (2023): *Tyk*. Frydenlund. [e-bog]

Lupton, Deborah (2013): *Fat*. Routledge

Lægemiddelstyrelsen (2023): "Spørgsmål og svar om vægttabsmedicin og diabetesmedicin". *Lægemiddelstyrelsen.dk*. Tilgængelig: <https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/nyheder/2023/spoergsmaal-og-svar-om-slankemedicin-og-diabetesmedicin/> [sidst besøgt: 15-05-24]

Maach, Maja Lærke (2023): "100.000 danskere har været på vægttabsmedicinen Wegovy i løbet af det seneste år". *Dr.dk*. Tilgængelig: <https://www.dr.dk/nyheder/seneste/100000-danskere-har-vaeret-paa-vaegttabsmedicinen-wegovy-i-loebet-af-det-seneste-aar> [sidst besøgt: 15-05-24]

Macbeth, Douglas (2001): "On "Reflexivity" in Qualitative Research: Two Readings, and a Third". *Qualitative Inquiry* 7(1):35-68

Malson, Helen & Monaghan, Lee F. (2013): "'It's worse for women and girls': negotiating embodied masculinities through weight-related talk". *Critical Public Health* 23(3):304-319. DOI:10.1080/09581596.2012.754843

Mayer, Beth Ann (2023). "I Was Shamed for Being Overweight. Now I'm Being Shamed for Taking Ozempic". *Healthline.com*. Tilgængelig: <https://www.healthline.com/health-news/i-was-shamed-for-being-overweight-now-im-being-shamed-for-taking-ozempic> [sidst besøgt: 15-05-24]

Orbach, Susie (1998): *Fat is a feminist issue. The anti-diet guide for women & Fat is a feminist issue II*. Arrow Books

Owen, Lesleigh (2012): "Living fat in a thin-centric world: Effects of spatial discrimination on fat bodies and selves". *Feminism & Psychology* 22(3):290-306. DOI:10.1177/0959353512445360

Poulsen, Birgitte (2019): "Semistrukturerede interviews", side 97-116 i Hussain, M. Azhar & Kristensen, Catharina Juul (2019): *Metoder i samfundsvidenskaberne*. 2. udgave. Samfundslitteratur

Stage, Carsten (2020): "Introduktion ved Carsten Stage", side 7-19 i Butler, Judith (2020): *Ordenes Vold*. 1. udgave. Klim

Stoll, Laurie Cooper & Thoune, Darci L. (2020): "Elevating the Voices and Research of Fat Scholars and Activists: Standpoint Theory in Fat Studies". *Fat Studies* 9(2):93-100. DOI:10.1080/21604851.2019.1629812

Stormhøj, Christel (2014): "Feministisk teori. Videnskabsteoretiske positioner", side 467-505 i Fuglsang, Lars; Olsen, Poul Bitsch & Rasborg, Klaus (red.) (2014): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne. På tværs af fagkulturer og paradigmer*. 3. udgave. Samfundslitteratur

Sundhedsdatastyrelsen (2023)a: "Lægemidler mod diabetes og overvægt herunder Wegovy Flextouch". *Esundhed.dk*. Tilgængelig: <https://www.esundhed.dk/Emner/Laegemidler/Laegemidlermodovervaegt> [sidst besøgt: 15-05-24]

Sundhedsdatastyrelsen (2023)b: "Salget af Wegovy stiger fortsat". *Sundhedsdatastyrelsen.dk*. Tilgængelig: https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/nyheder/2023/wegovy_marts_27042023 [sidst besøgt: 15-05-24]

Sundhedsstyrelsen (2022)a: "Danskernes sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021". *Sst.dk*. Tilgængelig: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Sundhedsprofil/Sundhedsprofilen.pdf> [sidst besøgt: 15-05-24]

Sundhedsstyrelsen (2022)b: "Præparatanmeldelse: Wegovy (Semaglutid) (2022)". *Sst.dk*. Tilgængelig: <https://www.sst.dk/da/Fagperson/Ansvarlig-medicinering/Rationel->

[farmakoterapi/Anmeldelser-af-nye-laegemidler/Praeparatanmeldelser/Wegovy](#) [sidst besøgt: 15-05-24]

Sundhedsstyrelsen (2023): ”Spørgsmål og svar om Wegovy”. *Sst.dk*. Tilgængelig:
<https://www.sst.dk/da/fagperson/ansvarlig-medicinering/rationel-farmakoterapi/tema-vaegttaabmedicin/wegovy> [sidst besøgt: 15-05-24]

Thiemann, Per (2024): ”Novos slankeeventyr skaber rekordoverskud – og et endnu stærkere middel kan være på vej”. *Politiken.dk*. Tilgængelig:
<https://politiken.dk/danmark/oekonomi/art9738623/Novos-slankeeventyr-skaber-rekordoverskud-%E2%80%93-og-et-endnu-st%C3%A6rkere-middel-kan-v%C3%A6re-p%C3%A5-vej> [sidst besøgt: 15-05-24]

Thoune, Darci L. (2021): ”Am I Fat?”, side 23-25 i Pausé, Cat & Taylor, Sonya Renee (red.) (2021): *The Routledge International Handbook of Fat Studies*. Routledge [e-bog]

Thualagant, Nicole (2016): ”Sundhed som performativitet”, side 257-276 i Aamann, Iben Charlotte; Dybbroe, Betina; Holen, Mari; Lehn-Christiansen, Sine; Liveng, Anne; Nordenhof, Birgitta & Thualagant, Nicole (2016): *Ulighed i Sundhed. Nye humanistiske og samfundsvidenskabelige perspektiver*. Frydenlund Academic

(WHO) World Health Organization (2023): “WHO acceleration plan to stop obesity”. *Who.int*. ISBN: 978-92-4-007563-4

7. Bilagsoversigt

Bilag 1. Rekrutteringsopslag

Bilag 2. Interviewguide

Bilag 3. Analytiske koder

Bilag 4. Ane (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 5. Clara (Wegovy-bruger)

Bilag 6. Daina (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 7. Freja (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 8. Ida (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 9. Lotte (Wegovy-bruger)

Bilag 10. Maja (Wegovy-bruger)

Bilag 11. Sara (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 12. Sif (Wegovy-bruger)

Bilag 13. Sine (Ikke Wegovy-bruger)

Bilag 14. Tilde (Wegovy-bruger)

Bilag 15. Tove (Wegovy-bruger)